

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK.
 ELŐF. ÁR: 1 ÉVRE 12 KOR., 1/2 ÉVRE 6 KOR.,
 1/4 ÉVRE 3 KOR. EGY SZÁM 24 FILL.

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.
 AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
 MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL
 KOLOZSVÁR, DEÁK FERENCZ-U.: 13. SZ
 MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

TARTALOM:

Önálló eredeti czikkek:

A székely baja. (Egy vélemény.) *Sicul.* 555

A segesvári baromfi-kiállítás. *y.* 555

Halmagy község közigazdasági helyzete. — *Jakó Dénés.* 556

Egy gazdaság ismertetése. (Pályadolgozat) III. 557

L'árcza:

Visszaemlékezés egy angol gazda működésére. III. *Warrington R.* 557

Kisbetebb szakközlemények 559

Irodalmi szemle:

Könyvszemle. *y.* 559

Vegyes közlemények 560

Közigazdaság, üzlet, forgalom: 562

Hirdetések

A székely baja.

(Egy vélemény)

A sokat hánytorgatott *székely kérdés* most a közgazdasági lapok hasábjairól a napilapok hasábjaira húzódott. A »Pesti Hírlap«-ban ezen a héten két »Esti levél«-ben minden igaz ügy lelkes és szellemes védője, Tóth Béla foglalkozik vele. Mi most csak a másodikkal, az újabbal akarunk foglalkozni, a melyben egy veszprémmegyei földbirtokos azzal a jelszóval, hogy »munkát kell adni nekik!« fölhívja gazdatársait, hogy fogadjanak székely cselédet. Ő maga is hajlandó 10 székely munkást felfogadni. Jól mondja Tóth Béla: »Ezt a kérdést vizsgálni kell«, de mielőtt arra a tapasztalati útra lépne, melyet Szécsi Illés, a veszprémmegyei földbirtokos ajánl, vizsgáljuk más úton a dolgot. »Az ilyen levél — mondja Tóth Béla Szécsi ur levelére — nem irás, hanem cselekedet.« Nohát, mi meg azt mondjuk, ha nem csak irás marad, hanem cselekedet is lesz belőle, biz' az bolond cselekedet lesz, amit a jó magyarországi úr sírva szívna vissza És megmondjuk, hogy miért gondoljuk ezt.

Azt megállapítani, hogy a székelysok-e, vagy kevés-e, nagyon-nagyon nehéz dolog. Azt látjuk, hogy a hol kevesen vannak, ott is rosszul művelik a földet. onnan is csak úgy elszegődnek a városokba kocsisnak, darabontnak, levélhordónak, rendőrnek, hordárnak és a jó isten tudja még mi mindennek, mint a hol sokan vannak. De földművesnek, béresnek menjen ő, a székely ki Siculiából?! Azt nem. Hiszen még odahaza is a jó búzaföldet kiadja haszonbérbe legelőnek, ő meg elmegy Oláhországba bogarászni, Bukarestbe pénzt keresni. Ki mondja, hogy nem szereti hazáját? Szereti biz' a'. Az asszonyt, meg a kis családait odahaza hagyja, ő meg Oláhországban megszedi magát a franciásan sok bért fizető oláh urnál és jön vissza elkölteni a pénzét. Ebben a nemzetgazdaságnak nincs kára. Hiszen az a nemzetnek a legnagyobb haszna, ha haza hordozzák a külföld pénzét. Igen ám, ha idehaza meg maradnának elegenden, a kik meg fogják az eke szarvát. De nem fogja meg még a saját földjének szántására sem. Hát

még hogy a Szécsi úr fekete földjében húzozon vele szalonnás barázdákat, meg hogy a serény magyarba oltott sváb legénnyel vetekedjék! Találna a székely idehaza is dolgot a földje körül, de a bibi épen ott van, hogy nem igen szereti a föld szagát. A ki idehaza dolgozik a földjén, ej, a ki áldója van! El ne csalogassa azt Szécsi ur. A ki még idehaza sem dolgozik, ne hívja azt Szécsi úr béresnek, mert bizony isten megbánja.

Oláhországba azért megy a székely embere, fehérszékely, mert ott kevés munkával is lefőzi a renyhe oláh munkást. Ezért kap több bért is. A női cselédet, a mint Tóth Béla is írja, kitűnően fizetik, mert ügyes. Melyik mindenes kap Budapesten 15 forintot? És ha Bukarestben adnak és Budapesten nem, bizony ne várjuk hogy a székely lány majd hazafiságból, inkább oda megy, a hol 6 frt bért és 2 forint vacsorapénzt kap és a szobavikszolástól az urakhoz való nyájaskodásig mindent meg kell tennie és a nem épen bőséges cselédkosztont kell élnie. Mert ne higgye ám azt Tóth Béla, hogy a székely csakugyan puliszkán él. Igen ám a havasi mokány. De nem a székely. Húsból és kenyérből áll ki annak a mindennapi eledele.

Tehát csak lassabban a »cselekedetek«-kel. Előbb a lelkét, a szokásait, a viszonyait ösmerjük meg a székelynek, azután egyenként igyekezzünk a rossz szokásait, rossz tulajdonságait kipusztítani még az iskolában, így lassacskán lesz egy jobb nemzedékünk és akkor azután — még úgy sem lesz szükséges és okos a székelyt kicsalogatni a bérces hazából. *Sicul.*

A segesvári baromfi kiállítás.

A minden tekintetben sikerültnek mondható segesvári baromfi kiállítást folyó hó 10-én d. e. 10 órakor nyitotta meg rövid beszéd kíséretében Frölich W. a segesvári baromfi-tenyésztési egylet elnöke. — A megnyitáson jelen voltak a m. kir. földművelésügyi miniszter képviselőjében Szász István állattenyésztési felügyelő, Nagy-Küküllő vármegyét Somogyi István alispán, Segesvár várost pedig Wallbaum polgármester képviselte — Ezekon kívül még számos kiállító és érdeklődő volt jelen a megnyitás alkalmával.

A legjobb magvak legolcsóbb beszerzési forrása

MAUTHNER ÖDÖN

cs. és kir. udvari szállító

magkereskedése

Budapesten vásárol!

minták beküldése és az ár közlése mellett a legmagasabb napiáron mindenféle gazdasági magot, és pedig:

- lóheremagot, (28)
- luczernát,
- biborherét,
- fehér herét,
- nyulzapukát,
- baltaczfmet,
- tavaszi búkkönyt,
- mustármagot,
- lenmagot,
- fehér kölest,
- vörös kölest,
- kendermagot,
- gomborkát,
- napraforgót,
- csibehurt stb stb.
- továbbá:
- akácsmagot,
- gleditschiamagot,

Sárga János ékszerész és órás.

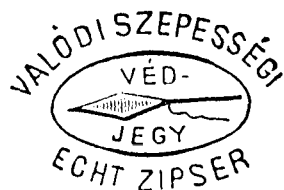
KOLOZSVÁRTT,

Wesselényi Miklós-utcza 11. szám.

Nagy raktárt tart mindennemű arany, ezüst és drágakő ékszerekből Arany, ezüst, aczél, nikkal fali és ébresztő órákból. Készít új ékszereket a legszebb kivitelben, valamint ékszer és óra javításokat pontosan.

Képes nagy árjegyzék ingyen és bérmentve.

Részletfizetésre kedvező feltételek mellett.

(361.)

Sárga Sergyely fehérenemű-, vászon- és férfi divat raktára

Kolozsvártt, Wesselényi Miklós-utcza (Belhid-utcza) S/a. sz.
 Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses figyelmét felhívni dúsan felszerelt

RAKTÁRAMRA,

u. m. mindennemű kész női, férfi és gyermek fehéreneműk, fehér és színes asztalneműk, Chiffonok, Creasz hollandi és rumburgi vásznak, ágy és asztalterítők, függöny, szőnyeg és paplanok. Valódi szintartó mosó kelmék, új zefir, kreton és batiszt, Keztyűk, harisnyák. Nap- és esernyők.

Miután a n. é. közönség szíves pártfogását kérem, bátor vagyok megjegyezni, hogy nálam legszolidabb kiszolgálás és a legolcsóbb árak szerepelnek. Mindentéle honi gyártmány szankmájába tartozó áruk kaphatók.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

A kiállított állatok fajták szerint ügyesen csoportosítva voltak felállítva a városháza nagytermében csinos ketrecekben.

Legnagyobb számmal a tyukfajták és galambok voltak képviselve és az előbbieknél különösen azon fajták, melyek tenyésztése hazai viszonyaink között legjobban bevált és a melyek épen ezért állami támogatásban is részesülnek t. i. a langshan, plymouth fajták, ezek mellett számos sikerült példány volt kiállítva a cochinchina, brahma, vyandott, dorking, houdan, andalusiai, spanyol, minorka, olasz, hollandi, páduai, erdélyi kopasz nyaku és törpe-tyuk fajtákból is, valamint a vízi szárnyasok közül. — A vízi szárnyasok csoportjában általános tetszésnek örvendettek a ludnagyságu pekingi kacsák és az óriási testű tanlousi és emdeni ludak, nem különben ezek sikerült keresztjezei.

Legkevésbé voltak képviselve a pulykák, mely csoportba Kovács J. debreceni és Magdar J. iskei tenyésztők állítottak ki igen szép, fehér, francia pulykákat és az utóbbi ezeken kívül kevésbé sikerült bronz pulykákat, úgy, hogy ezen csoportban első díj nem is volt kiadható.

Általános feltűnést keltettek a Dr. Klusch János hírneves segesvári tenyésztő által igen ügyes ketrecekben kiállított dísz baromfiak, nevezetesen a szivárvány teljes szin pompájában díszelő mandarin kacsák, arany és ezüst fázánok, melyek az egész kiállítás tartama alatt leginkább lekötötték a látogató közönség figyelmét.

Rendkívül érdekes volt a galambok csoportja, hol mintegy 15 fajta és számos al, meg tájfajta, köztük nem ritkán igen értékes példányokkal, bő anyagot szolgáltatott a galambfajtákat tanulmányozni ohajtó szemlélőnek.

Mindezeket összevetve, azt mondhatjuk, hogy a kiállításon képviselve voltak hazánk majdnem összes ismertebb gazdasági, sport és dísz baromfi fajtái, a mi természetesen nagyban emelte a kiállításnak külszínét, de egyszerűsége mint belső értéket is adott annak és épen ez az, a mi azt tanulmányossá és sikeressé tette.

Elismeréssel kell megemlékeznünk azon az ország távolabb vidékein lakó tenyésztőkről, nevezetesen Darányi M.-ről Kecskemét, Magda János Iske, Knapec J. H.-M.-Vásárhely, Precián S. Besztercebánya, Dr. Hofmann K. Zombolya, Erdélyi Sándor Zombolya, Dózsa Árpád Tokod, Frank J. Szeged, Schmorl Ella Pilis, Miklóssy Lujza Nagy-Kanizsa, Kravits Terka Zombolya, Brecher Jenő Tokod, Gurát Béla Kolozsvár, Maloschitz Fr. Budapest, Krammer Székesfehérvár, Burger J. Budapest, Dr. Fényes Arad, Lovassy M. Csik-Szépviz, Seifert G. Beszterce, Székely K. Beszterce, Gyanty József Csongrád, Hausmann E. Türkös, Rösler E. Sz.-Régen, Cseh Péter Kolozsvár, Kovács J. Debrecen és Demeter W.-ról Lipótvár, kik nem riadva vissza a költségektől, tetemesen hozzájárultak a kiállítás sikerének emeléséhez. — De nemcsak hazánk, hanem Ausztria is volt három kiállítóval képviselve.

A bíráló bizottság a megnyitás után nyomban munkához látott és nem kis feladat volt a sok szép állat között igazságosan itélni oda a díjakat, csak az a szerencse, hogy díj

bőségesen állott rendelkezésre és így nem maradt semmi érdem jutalmazatlanul.

Díjazva lettek:

I. Állami díjakkal:

1. Langsham fajtért: I. díj Keller János Segesvár, 30 kor. II. díj Dr. Hofmann K. Zombolya, 15 kor. és Könyg József Segesvár, 15 kor. III. díj Darányi Mária Kecskemét, 10 kor.

2. Plymouth fajtáért: I. díj Waedt Rezső Segesvár, 30 kor. II. díj Stebriger A. 15 kor. és Dr. Kraus Henrik 15 kor. Segesvár. III. díj Neustedter József Segesvár.

3. Pekingi kacsákért: Lingner A. W. Segesvár, I. és IV. díj 30+10 kor. Knapec J. H.-Mező Vásárhely és Darányi Mária Kecskemét II. díj 15—15 kor.

4. Emdeni ludakért: Knapec J. H.-Mező Vásárhely I. díj 30 kor. Lingner A. W. Segesvár és Kessler János Holdvilág II. díj 15—15 kor. és Kovács J. Debrecen III. díj 10 kor.

5. Bronz pulykákért: Magda J. Iske és Kovács J. Debrecen II. díj 15—15 korona.

II Tiszteletdíjak:

1. Segesvár város 50 koronás tiszteletdíját Dr. Klusch gyűjteményes kiállítása nyerte el.

2. A brassói kereskedelmi kamara 25 koronás tiszteletdíja Frölich W.-nak ítélte meg.

3. Az országos baromfitenyésztési egyesület tiszteletdíjai gyanánt arany éremmel lett kitüntetve Frölich W., ezüst éremmel Waedt Rezső és Éder H., bronz éremmel Teutsch H., Broser J. Leonhardt W. és Neustädter József.

Ezeket kívül magánosok által adományozott tiszteletdíjakkal 13 kiállító elismerő oklevéllel Fattinger és Társa bécsi cég, baromfi eledel kiállításáért, gyűjteményes kiállításukért egyleti aranyéremmel három, egyleti ezüst éremmel két és egyleti bronz éremmel négy kiállító lett kitüntetve.

Végül ki lett még osztva számos 10, 5, 6 és 3 koronás díj, elismerő oklevél és díjoklevél, melyek részint a baromfiak osztályába, részint pedig a kellekek és felszerelések osztályában szereplő kiállítóknak jutottak.

A kiállítás három napon keresztül maradt nyitva és állandólag népesen volt látogatva. A bevétel emelése céljából a pénzügyminiszterium engedélyével sorsáték rendeztetett, melynek huzása e hó 12-én d. u. 3 órakor tartott meg és 30 kizárólag dísz és hason baromfiakból összeállított nyeremény lett kisorsolva, nagy öröme a többnyire jelen levő szerencsés nyerőknek.

Ezek után csak örömeinket fejezhetnők ki a felett, ha ilyen és hasonló tanácságos kiállítás, mely élénken bizonyítja a segesvári baromfitenyésztési egyesület életrevalóságát mentől gyakrabban ismétlődnek, de örömeink még nagyobb lenne akkor; ha a jövőben rendezendő kiállításoknál annak dokumentálására, hogy ez itt, az édes magyar hazában tartatik meg a vonatkozó hirdetőményeken, katalógusokban stb. legalább elvétve egy-egy magyar felírás is alkalmaztatnék.

Végül tartozunk még felemlíteni, hogy a siker orozslánrésze a féradhatatlan elnök és alelnök Frölich W. és Lingner A. W. urak buzgalmánának köszönhető.

Halmagy község közigazgatási helyzete.

Irta: Jakó Dénes.

II.

Községi faiskolánk eddig igen kicsiny, alig 908 m. volt, de azért eddig több mint 1000 darab nemes fát, részint ingyen, részint 20—40 fillér csekély árban osztott szét, azonkívül több dió és 400 darab eperfát, annak kezelője még előmozdította a gyümölcsfatenyésztést azzal is, hogy az egyesek kertjében 1000 darab vadfánál többet oltott meg, melyek ma már szép fát képeznek. Ki mondaná, hogy ez nem közigazgatás?

Ujabbán a megyei fásítási szabályrendelet értelmében köteles volt a község nagyobb faiskoláról gondoskodni, s így adott át 5100 m. területű helyet, melyet bekerített, az őszön felásatott, beosztottunk; ennek egy része erdei faiskolául van és lesz berendezve; üzemtervét most készítettem el, hol gazdasági ismétlő iskola gyakorlótere, gyümölcsfaiskola és erdei vadcsesmeték iskolája igen szépen van egyesítve s hiszem, ha jóváhagyatik, községünk mindhárom ügyének úgy fog megfelelni, hogy közigazgatás virágozzék általa; nagy áldozatok árán fentartott erdei csemetekertekből is sok kopár terület lett befásítva, a földmivelésügyi miniszter is sok ezer fenyőt adott már díjmentesen, melyek hegyeinket kedvessé tették, hálás köszönet azokért is!

Az iskolai takarékból 1885-ben létesült. maig a betevők száma volt 649, betett tőke 3784 korona, a kiken megszorult helyzetükben 40—40 koronával segített a gyermek-takarék. Azok száma 140. Ugy akatuk, hogy ebből legyen „hitelszövetkezet“, sajnos, a talaj meg is volt készítve s Abonyi Károly ur lelkes előadására alá is irtak volt a múlt évben 229 részvényt, mi a késedelmes kiszállás s más közbejött akadályok miatt leapadt 80 részvényre s fájdalom ma sem jött még meg a központi kiküldött a megalakítás végett, pedig a népnél ez a mottó „add meg uram Isten, de mindjárt!“ Ha az iskolai takarékból betevők megszokják a takarékoságot, ugyan nem közigazgatásunk emelkedik általa?

„Erzsébet-kert“-ünk létesült 1899-ben; volt a község közepén egy szabálytalan, északnak fekvő hosszú oldal 2896'89 m. területben. melyen bogáncskoró, számartóvis s minden áldások adója tudná, hogy mi még? mit a község nagy költséggel kerített be azon célból, hogy oda erdei fákat ültet, magam valék, ki azt mondam: „vad fát az erdőbe, nemest a kertbe!“ Elfogadták az intézők, de mikor ez ki lett mondva, még élt az, kit a magyar nemzet sirva gyászol, mint védangyalát s nem fog elfeledni, míg egy magyar lesz e vérrrel áztatott földön; kinek nevére mi is emléket állítottunk nemcsak sziveinkben, hanem községünk szívében is, mely örökkön-örökké hirdette nekünk, gyermekeink s unokáinknak, ki volt a magyarnak „Erzsébet királyné Ő Felsége!“

Különösen iskolás gyermekeink közreműködésével ültettünk ide 10 dió, 24 körte, 25 alma, 25 fenyő, 27 dísz- és haszoncserjét, oktattva a helyes faültetésre, intve a kegyeletre s lelkesítve a népet arra, hogy itt is lehet fát nevelni, hát még az ők jobb fekvésű kertjeikben. S munkánk sikere mi? elpusztul-

Bányai Sámuel és Fia

KOLOZSVÁR,

Mátyás király-tér 8. szám.

*Női felöltő és szücsáru raktárunkat a téli
ujdonságokkal dűsan elláttuk, mire a n. é. közönség
b. figyelmét bátrak vagyunk felhívni.*

Tisztelettel

Bányai Sámuel és Fia.

tak e fák? oh nem! ezt egy sem tevé meg, mintha érezné, mintha tudná, hogy neki hivatalt kell teljesíteni; él, fejlődik s hirdeti az utókornak s népünknek: hálás légy jóltevőid, védangyalaid iránt!

Néhány év alatt ez is nemcsak erkölcsi, de anyagi hasznot is hajt nekünk.

A földmivvelésügyi miniszter atyai gondoskodásából itten is megkezdődtek a népies gazdasági előadások, a múlt és jelen tél folyamán volt 12 előadás; népünk azok iránt igen meleg érdeklődést tanúsított, valamint az ekkor kapott füzetek iránt is. Hogy az előadott tárgyak mindenike várakozásunknak nem felelt meg, azt a lelkes, vagy kevésbé lelkes éljenekből lehetett kivenni, különben erre vonatkozólag olvastam a Segesváron megjelenő „Nagy-Küküllő“ című lap folyó évi 5. számában is egy rövid cikket, miért arra utalok. Hogy ezen előadásoknak üdvös és hasznos nyomai mutatkoznak a gazdaság terén az igaz, valamint az is, hogy a nagyobb gazdaságok megtekintése kisgazdáinkra igen jó hatással van.

Hogy e népies gazdasági előadásoknak kellő sikere még fokozódjék, nélkülözhetetlen szükség van a népkönyvtárak felállítására; ezt mi már 188-ban átláttuk, létesítettünk; vettünk, kértünk, gyűjtöttünk; ujabban a földmivvelési miniszter is 97 kötetet, Emke és Erd. Gazd. Egylet is több kötetet adományozott, fogadják e helyen is a nemes adományozók hálás köszönetünket; a mai napon négy féle könyvtárunkban um.: tanítói, nép-ifjusági, Emke és gazd. ismétlő iskola könyvtárában van összesen 900 kötet, 21 füzet könyv, minnek értéke 2140 kor. 22 fill. Van egyletünknek 80 család olvasó tagja, kikből olyan is van, ki 300 kötetet olvasott ki. — E könyvek-ből eddig semmi sem veszett el, mi falusi könyvtár életében nevezetes — Hogy ez is közzgazdaságunkat nagyban emeli, azt bizonyítani felesleges!

A zeneegylet zenekara, az ujabban majdnem 600 kor. összeggel beszerzett új rézhangszerekkel, kikiséri a közz. munkában kimerült s a halál birodalmába jutó tagjait; hol bánatos, hol lelkesítő dalait fújja el az „Erzsébet-kert“-ben vasárnaponként, hogy hétfőn annál serényebben fogjon mindenki ahhoz, a miből él; mit mivel, mi neki „kenyeret ad, áldást terem“ s később porával takarja el!

Közlegelőink elég jó füvet teremnek s népünk legnagyobb baja, hogy sok a feltiltott vízmosásos terület; másfelől sok és terhesnek tartják a legeltetési díjat, de ezen segíteni szinte lehetetlen!

Az Olt folyón egy 140 m. hosszú hidat kell e községnek saját erején fenntartani; 24 év óta áll, mely idő alatt már kétszer is kellett teljesen javítania, ezért lett engedélyezve a vámszedés, mi évi 1200 kor. jövelmet hoz.

Vásártartási joga is már igen régi, 2. orsz. vására esik évenként ápril 12-én, mi látogatott az eladott állatok száma az 1000-et is meghaladja; a más 16-án van, mi szintén a községnek jövedelmez.

Regálé kártalanítás is teljesen a községé, mi 60.000 korona tőkét képvisel, miből ismét szép jövedelmet húz évenként.

Van a községnek egy négykövű patakmalma, mely épült 1882-ben, azóta községünknek jövedelmez, csak gátjait a sebes sárkányi patak többször tönkre teszi, mi a jövedelem nagy részét felemészti, de nekünk haszon, mert itthon örölhetünk.

Van községházunk is jegyzői lak és iroda nélkül; egy korcsma szoba, korcsmáros lakásával s egy bálteremmel; melyek a községnek hoznak 400 kor. évi jövedelmet, miből bérel jegyzői lak és irodahelyiséget.

Ugy erdőnk, mint mezőnk nincsen még arányosítva, tehát tagosítás sincs sem künn, sem benn; de ez darázs-fészek lenne itten, különösen a mezőtagosítás előnyeit még felhozni is nehéz előttük; az oly vért szül előttük, mint a tűzbe dobott bomba! jobb hát erről most még nem is beszélni. De az iskola-látkban ott már tényekkel bizonyítom annak üdvös, áldásos voltát; mire a felnőttek azt mondják: „Nincs a jó Istennek oly mérnöke, ki itt igazságosan tudna tagosítani!“ Valyon miért? kérdi a t. olvasó. Meg mondom azt is az I-ső oszt. földek egy részét pár év múlva az Olt mederben kell keresni; jobb minőségű föld kevés van, mit vérrel is véd annak tulajdonosa; a hegyet meg nehéz trágyázni, szántani, nem is terem jól, ezektől félnek hát az én gazdáim.

Erdőnk tölgy, nyír, eger és nyár fából állanak; épület, eszköz és tüzi fát szolgáltatnak, mivel a községnek jövedelmeznek; — úgy ez, mint a többi jövedelmek mind a községi pénztárt illetik, így esik meg aztán, hogy községünk évi kiadása a 13.000 koronát is túlhaladja s mégis községi pótladó nélkül élünk; még az iskolai 5% adót, felvételi, tan és 30 filléres díjakat is a községi pénztár váltotta meg, lévén itten a *népoktatás teljesen ingyenes!* Sőt a lelkész is bérra kárpoztást kap, csupán a segédlelkészt fizeti a nép, meg az adó, utadóját, nő de ez is elég! Zugolódik, békétlenkedik, mintha nálunknál nem lenne terhesebb viszonyok között élő község és nép.

De ez rendes szokás, ezt mi, a kik köztük élünk, lakunk s élvezzük a falusi élet paradicsomi boldogságát s hordozzuk az Idvezítőnek ránk hagyott, hálátlanságból kötött tövis koszoruját! Hálát adunk ő felségének, hogy erőt, egészséget, segedelmet ad annak hordozására addig, míg ő Szent Felsége megelégti terhes munkánkat s kiszólít a község közzgazdasági ügyeit vivők sorából.

Akkor azok, a kik igaz szívből, önzetlenül dolgoztak a népért, a néppel megállanak magas színe előtt s elveszik méltó jutalmukat attól, ki igazságos, örök és változhatatlan; ki képes felemelni, vagy lesujtani azokat, kik arra méltók! Hogy a nép vezethető, köteleiségeit teljesíti s hogy az újításoktól sem irtózik, azt a fentebbi adatok igazolják; csak lelkes vezető, felvilágosító s nő még a nép bizalma, Isten segedelme szükséges; s akkor vakon rohan előre! S követi azt, ki neki boldogulását előmozdítja! Adjon az Úr Isten minden községnek olyan vezetőket s akkor igaz lesz a „legnagyobb magyar“ állítása: „Magyarország nem volt, hanem lesz!“

Egy gazdaság ismertetése.*)

III.

Allattenyésztés.

Egyfelől nagy kiterjedésű legelők kihasználása, másfelől pedig a birtok talajának általában csekély termő ereje s így kiterjedtebb gabonatermelésre alkalmatlan volta indokoltá tették az állattenyésztés és tartás nagyobb mérvű felkarolását. A tenyésztési ágazatok megválasztásánál, számbeli meghatározásánál, első sorban a legelő és takarmányviszonyokat kellett figyelembe venni. A sovány, nedves legelők arra engedtek következtetést vonni, hogy a szarvasmarhatenyésztés — habár egyelőre nem nagy eredményre való jogosultsággal, de később a vízmentesítési munkálatok foganatosítása után a legelők javulását remélvén s ez által jövőben nagyobb sikerrel kilátással a szarvasmarhatenyésztés felkarolása indokoltnak mutatkozott. A folyó közelsége által szolgáltatott vízbőség, az árnyas, berki legelők a folyó mentén s az uradalmi erdők közvetlen közelsége a sertésenyésztésre kedvező alkalmat adtak. Juhtenyésztésre a birtok főtésztén a vízenyősség miatt gondolni sem lehetett. Annál alkalmasabbnak, sőt éppen erre a célra teremtve lenni látszott a szom-

* Pálya-dolgozat az „Erdélyi Gazda“ szerkesztőségé által (2. sz. alatt) hirdett pályázatra.

TÁRCA.

Visszaemlékezések egy angol gazda működésére.

Irta: Warrington R.

III.

A rothamstedi kísérletekről szóló jelentések Lawes és munkatársa Gilbert egyesített nevei alatt jelentek meg, de életének legmunkásabb idejében Sir John Lawes maga is gyakran ragadta meg a tollat és gazdasági szaklapokban rövid, velős, praktikus cikkeket írt, melyek a rothamstedi kísérleteket könnyen érthető formában, személyes tapasztalataival magyarázva, érdekesen állította a gazdák elé. Ezeknek a közleményeknek nagy része az „Agricultural Gazette“-ben, egy másik része amerikai lapokban jelent meg. Noha ritkán távozott hazulról, alkalmilag gazdasági gyűléseken fölolvasásokat tartott, melyek a kísérletekről szóló jelentések legérdekesebbjei között tartoztak. Legérdekesebb fejtegetései azonban azok voltak, melyeket a földeken, növényei előtt, — melyeknek életét és karakterét olyan szívesen és tudással szemlélte, — tartott. Rothamstednek a nyári hónapokon át számos, minden társadalmi osztályból való látogatói voltak. A tudomány vezető férfiai,

mind eljöttek Rothamstedbe és elhozták tudásukat az előttük levő problémák megfejtésére. Külföldi és amerikai látogatók is nagy számmal jöttek. A gazdasági iskolák hallgatói eljöttek tanáraikkal és itt egy nap tanultak annyit, mint rendes óráik egész folyama alatt. Gazdakörök jöttek, kételkedve, hogy a tudomány taníthatja-e őket valamire, bírálgatva a növényeket, kérdezősködve, hogy az alkalmazott műtrágyák kifizetik-e magukat és mikor megmondták nekik, hogy ezt kideríteni nem céljuk a kísérleteknek, hogy ezt nekik maguknak kell kipróbálniuk, bizalmatlanok maradtak a kísérletek tudományos tanulságaival szemben.

Eddig Sir John Lawes mint nagy vegyszeti gyárost és mint egy kísérleti állomás megalapítóját méltattuk, melynek munkáltaiban legjobb erőit használta föl. Szemléljük most őt egy új nézőpontból. Egy ember nagy beszédei keveset mutatnak meg annak jelleméből; rendes környezetében tapasztalt viselkedése már sokat mutathat. Lawes igazi filantrop volt. Jóságának sok jelét nem fogja soha megösmerni a világ, de munkássága, mely a harpendeni mezőgazdasági lakosságra javára irányult, annak a községnek javára, melyben Rothamsted van, mindenki által ismeretes és fényesen mutatja, milyen óriás mértékben hatottak munkássága és vagyona a közjóra.

Harpenden község most bőven el van látva kísérleti kertekkel, melyeknek nagy részét Lawes ajándékozta. Ezeket a kerteket 1852-ben alapította. Néhány évvel később területük 20 acre volt 160 részben. Később, 1883—85-ben még 29 acre-t adott erre a célra a község más részében és 1892-ben még 5 acre-t. Ma a kísérleti kertek száma 334. Mindjárt az első évtől kezdve Lawes díjakat osztott szét a legjobb kertészeknek. Kezdetben egy-egy süldő sertés, később pénzdíjak jutottak nekik. 1857-ben egy másik nagy jelentőségű intézményt, a kertészek részére egyesületi házat létesített, ő maga így írja ezt le 1877-ben: „Husz évvel ezelőtt jutott eszembe, hogy ezekkel a kertekkel kapcsolatban a munkások kényelmére és szórakoztatására egy egyesületi házat fogok alapítani abban a községben, melyben lakom. Akkoriban úgy képzeltem ezt a házat, hogy legyen benne egy nagy helyiség, a hol a tagok sörözhetnek és pipázhatnak s egy kisebb szoba a könyvtár részére. Ugy gondoltam el, hogy a tagok részére egyuttal olyan szövetkezeti raktár is legyen ott, mint a milyen Rochdale-ban és másutt szép sikereket mutatott föl.“ Az így létesített klub-háznak kitűnő eredményo volt. Ma a kertek birtokosai tartják fenn, a kik alapszabályokat hoztak, gyűléseket tartanak, ebédeket adnak. Junius hónap első szombat-

széd község határában fekvő egészen száraz hegyoldal 146 cat. hold területtel. Ezek szerint tehát a birtok főtestén levő 316 hold legelő szarvasmarha- és kis részben sertések általi kihasználásra határozottatott.

Az előállítható téli takarmány mennyisége következőleg állapított meg.

A 234 hold kaszáló termése — tekintettel a teljesen elhanyagolt, vizenyős állapotra, csak 8 mmázsát számítva holdanként — kitett = 1872 mmázsá szénát. A forda szerinti 70 hold vörös-here á 14 mmázsá = 980 m. mázsá takarmányt biztosított. 65 hold zabos-bükköny 16 mmázsával = 1040 mmázsá összterméssel vétetett számításba és így 1872 + 980 + 1040 összesen = 3892 mmázsá takarmány mennyiség szolgált a számítás alapjául. Szükséges volt most már megállapítani, hogy ezen takarmánymennyiség hány állat eltartására lenne elegendő. Ezen számítás a tápanyag elmélet alapján eszközöltetett a következőkben.

A Dr. Wolf-féle takarmány vegyelemzési táblázatok szerint:

1872 mmázsá kevésbé jó réti széna tartalmaz emészthető alakban:

1510.7 szerves anyagot, 63.6 fehérjét, 653.2 szénhidrátot, 9.36 zsirt. 980 mmázsá vörös-here széna 771.3 szerves anyagot, 68.6 fehérjét, 374.4 szénhidrátot, 11.70 zsirt. 1040 mmázsá zabos-bükköny széna 791.4 szerves anyagot, 74.8 fehérjét, 364.0, szénhidrátot, 11.40 zsirt. Összesen 3073.40 szerves anyagot, 207.0 fehérjét, 1391.60 szénhidrátot 32.46 zsirt.

1 drb 450 kiló átlag élősulylyal bíró számos marha igényel naponta átlagosan:

1 napra 10.8 szerves anyagot, 0.7 fehérjét, 5.08 szénhidrátot, 0.135 zsirt kilogrammokban. 200 napra 2160.0 szerves anyagot, 140.0 fehérjét, 1016.0 szénhidrátot, 27.0 zsirt kilogrammokban.

Vagyis az tünt ki ezen számításból, hogy a fent részletezett takarmány félékhez hozzászámítva a nyerendő szalma- és polyvaféléket, tengeriszárat és abraktakarmányt, az ezekben foglalt emészthető tápanyag tartalommal 160 drb számos marha — helyettesítve részben megfelelő számú növendék állattal vagy juhval — téli takarmány szükséglete bőven fedezve van.

Ezen alapon berendeztetett első sorban a szarvasmarha tenyésztés az erdélyi magyar fajta felkarolásával. A meglévő nyugati keverék fajta tehének ivadékaikkal együtt eladatnak s helyettük — részint jőhírű tenyészetekből, részint pedig vásárokon egyelőre 20 drb 4—6 éves tehén és egy tisztán erdélyi jellegű

bika szereztetett be. A tehének átlagos ára 140 frtot — a bikáé 360 frtot tett ki. Az egyes tenyészállatok megválasztásánál nagy gond fordítottatott a nagyobb testi fejlettség mellett a helyes test-arányokra és tejelő jellegre. Tenyész-cél gyanánt kitűzetett: a tejelő képesség fokozásával s kisebb mérvű gyors fejlődés elérésével mindkét nembeli tenyészállatok nevelése.

Ezen tenyész-célnek megfelelően rendeztetett be a takarmányozás a tápanyag elmélet alapján ugyan, de tekintettel azon körülményre, hogy hazai szaktudósaink ujabban eszközölt kutatásai szerint a mi szálás takarmány-féleségeink főleg fehérjében gazdagabbak, mint a németországiak, a melyekről szólnak egy a Dr. Wolf-féle, valamint a Dietrich-König-féle vegyelemzési táblázatok, s tekintettel arra, hogy különben is az elmélet adataihoz való szigorú ragaszkodás csak az esetben lenne jogosult, ha évről-évre minden egyes takarmány-félének külön vegyelemzetnénk — épen ezért indokolt esetekben a takarmány minőség s egyéb körülmények figyelembe vételével a napi takarmány adagok kiszámításánál némi eltérések állapíthatnak meg, de e mellett az elméleti alap mégis betartatik a gazdaság összes állatállományára takarmányozásának egybeállításánál.

Betartatik, mert csak ezen egyedül helyes alapon vagyunk képesek minden egyes állatnak annyi és olyan — nem több és nem kevesebb — táplálékot adni, a mennyire nem, kor, fajta és haszoncél szerint épen szüksége van. Alábbi táblázatban bemutatom a gazdaság összes állatállományára takarmányozásának beosztását, kiszámítását, mely egyuttal az évi takarmány-szükségletet is feltűnteti s a melyet összehasonlítva a fennebb közölt növénytermelési kimutatás adataival, azt találjuk, hogy az évi szükséglet teljesen fedezve van.

Igen nagy gond fordítottatik a növendékállatoknak — főleg a két éves kor betöltéseig — helyesen alkalmazott bő takarmányozására. A tej fele része — csak igen bő tejelő teheneknél kevesebb — a borjúknak meghagyatik, s mihelyt enni kezdenek finom szénát, zab- és árpa-darából álló keveréket anynyit kapnak, a mennyit épen elfogyasztani képesek. Később az abrak-takarmány mértékkel adatik s megközelíti a két kilót naponta, de az meg nem haladja még a két évet megközelítő koruaknál sem. A tehének és két évet meghaladó növendék állatok takarmánya áll jó szénából, őszi vagy tavaszi szalmából s megfelelő mennyiségű buza-korpa

vagy zabból. Füllesztett, szecskázott takarmány etetése csak ritkán fordul elő, rendszeren csak rosszabb minőségű takarmány kényyszerű etetése esetében. Meddő tehének takarmánya igen természetesen más tápanyag szerint állítatik össze, mint a fejősöké.

A tehek naponta kétszer fejtenek s a nyert tej finom tea-vajnak dolgoztatik föl, a mely különként 1 frt körüli árban értékesül. A tejhulladék pedig sertések által felettetetik. Ez uton a tej literenként 6.4 krajcáron értékesül.

Az állatok nyáron állandóan legelőn vannak s zöld takarmányt csak az esetben kapnak, ha a legelő nem nyújt elég táplálékot. Télen át a szükséges mozgás és szabad levegőn tartózkodásra tágas kifutók állanak rendelkezésre.

A tenyészetről rendes törzskönyv vezetetik, mely nélkül bizonyos célt elérni hivatott tenyészet el sem képzelhető. Minden egyes állat fémből készült s a fülre alkalmazott gomb által megjelöltetik, melynek egyik oldalán az anya száma és a borjú szám, másikon a születési év és — már törzskönyvvezett tenyészállatnál — a törzskönyvi szám van bevéve. Ezen kívül minden borjú nevet is kap, melynek első betűje azonos az anya nevének kezdőbetűjével.

Ezen tenyészet sokkal fiatalabb, mintsem, hogy most már nagy eredményekről tudna beszámolni. Mindazonáltal bizonyos mérvű kiegyenlítetttség az ivadékokban már is észlelhető s egyáltalában látszik, hogy a tenyészet jó uton halad kitűzött célja felé.

A szaporulat részben a saját állomány pótlására, növelésére, részben pedig eladásra fordítottatik. Üszök 3 éves korban felhagatnak s a tenyésztésre be nem sorolt számfeletti 120 frt átlagos árban eladatnak. A bika nevelésre teljesen alkalmatlan borjak 8 hetes korban kimetszetnek s ökröknek neveltetnek. A bikának meghagyattak az egy éves kor betöltése előtt még egyszer alaposan megbíratatnak s az esetleg fejlődésük folyamán nem sokat igérők kiselejteztetnek, illetve kimetszetnek.

Ezen tenyészet beállításával — vagyis a birtok felszerelésével egyidejűleg elhatározottatott, hogy addig is, míg a tenyészet állománya saját nevelés útján szaporítható leendő, a tulok — vagyis ökronevelés fog felkaroltatni, melynek létszáma azután a tenyészet emelkedésével arányban, fokozatosan leszállítatik. Ily célból 3 éven át évente a saját tenyészetből eredő ökrborjak számának 50 darabra kiegészítése végett 1 évet betöltött kora ökr-

ján van minden évben a közgyűlés és az ebéd, melyeket a laboratóriumi helyiségekben rendeznek. Ennél az ebédnél mindig Sir John Lawes elnökölt és nagy darab marhasültjét fogyasztotta, egyedüli részét az ebédben. Ezekből az alkalmakból mondott humoros beszédei sokáig emlékezetesek maradnak.

1859-ben történt az első kísérlet a klub tagjainak különféle szükségletét szövetkezeti uton a nagyobb vásárlással járó olcsóbb árakon beszerezni. Ez év áprilisában Dickens, a kitűnő angol író meglátogatta a klub-házat és az ott látottakat „A szegény ember sőre” című cikkében irta meg. A sertés-klubban úgy mint más hasonló szövetkezeteknél három, vagy négy embernek egymáshoz való bizalma őket egy csoportba egyesítette és egymás kötelezettségeiért egyetemleges felelősséget vállaltak.

Minden ember kapott azután egy aranyat Lawestól, hogy azon egy disznót vegyen s a kapott pénzt a disznó meghízása és eladása után visszafizesse. A klub egy másik feladata volt a szükségelt búzát szövetkezve vásárolni, megőrölni és a tagok közt kiosztani. De ezek a klubok csak néhány évig tartottak, mert a tagok nem fizették rendszeren tagsági díjaikat.

Sokkal sikeresebb volt az 1859-ben alapított Harpendeni Munkások Fogyasztási Szö-

vetkezte. Az ügyvezetés hat igazgatósági tag kezében volt, a kik jobbára gazdasági munkások voltak, a pénztárnok és előljáró Lawes volt. Az alapszabályok értelmében az előljárópénztárnoknak az igazgatósági tagok ellenőrzése mellett olyan összegre kellett biztosítékot keresni, melyet az igazgatók szükségnek tartanak. Hogy valaki tagja lehessen ennek a szövetkezetnek két 1 Liver Sterling-es (50 kor.) üzletrészt kellett venni, de ez az összeg két év alatt részletekben volt fizethető. Minden nyereség fölösztatott a tagok között. De ez az intézmény is megszűnt később támogatás hiányában. Ennek a szövetkezetnek egyik legrégebb, még élő tagja meséli, hogyan járt Sir John Lawes a közgyűlésekre, pipájával, dohányzacskójával s miután megtömté pipáját, minden tagot megkínált a dohányból.

Lawesnak egy másik, sikeres vállalkozása volt egy 1856-ban alapított takarékpénztár. Minden betétre 5% kamatot adott. Bizonyos idő múlva rájött, hogy a falusi lakosság nem tudta megállapítani, hogy pénzből mennyi kell szükségletek fedezésére és mit takaríthat meg belőle, ez pedig a takarékpénztár létét fenyegette. Azért minden szombat este egy óráig át valamelyik iskolateremben összegyűjtötte az embereket és átvette keresményüket, amit azok szükség esetén

bármikor kivehettek a pénztárból, bennhagyva a megtakarítható fölösleges részt. Ez így tartott egészen a postatakarékpénztári intézmény általános elterjedéséig.

Lawesnek a vallásos és világi nevelés-ügy fejlesztésére irányuló tevékenységéről sok lenne részletesen beszélni. A harpendeni iskolák, 1849-ben való keletkezésüket és fennmaradásukat évek hosszú során át az ő és nővére bőkezűségének köszönhették. És mindeközül, a hova csak valami érdek fűzte, nagylelkűségének ragyogó példáját adta. Első gyára Deptfordban volt s ott iskolát is létesített. Barking dreeki nagyobb gyára szintén ellátta a világi és vallási tökéletes nevelés intézményével. Ausztráliai pogány cukorültetvényesei lelki oktatására ott állandóan egy misszionárius tanítót tartott.

Nehéz lenne még egy olyan változatos, jótékony, még az aggkorban sem gyöngülő pályafutást találni, mint az övé volt. Nyolcvanöt éves korában sem mutatkoztak rajta a vénység gyöngösgégei. Betegsége elragadta életét tőlünk, de neve, munkássága, emlékezete itt maradtak és sohasem fognak elmúlni.

borjak vásároltattak s ilyen formán a tulok létszám 150 darabra szaporított. Ezek megfelelő takarmányozás mellett 4½ éves korig neveltetnek s ekkor átlag páronként 10 m. mázsa élősulyt érven el, mint igára alkalmas egyedek részint a saját igás erő pótlására fordítottak részint pedig eladatnak. Az elért páronkénti átlagos eladási ár 230 frtot tesz ki. A tulok létszám a fokozatos apasztással ma már csak 90 darabból áll évjáratonként 30 darabbal.

Az igás ökrök létszám már a berendezés kezdetén 42 darabban állapított meg és így az igás erő 10 négyes fogatból áll, 2 tartalék ökörel. Ezen kívül tisztu fuvar és könnyebb igás munka teljesítésére 3 kettős fogat áll rendelkezésre.

Az ökrök ötödik éves korukban fogatnak igába s 4 évi használat után a körülmények szerint vagy lehajtott állapotban vagy pedig felhizlalva eladatnak. E szerint tehát minden évben 10 darab lesz kimustrálva úgy, hogy 9 éves koron túl csak ritka kivételes esetben vannak használatban. Takarmányozásuk a munka idény szerint állapított meg. Nehezebb munkában több, könnyű munka mellett kevesebb erőtakarmány adagolásával és így mindig jó erőben vannak. Egy pár ökörré esik 22 cat. hold szántóföld, a mi kevésnek — illetve az igás erő tulsoknak mutatkozik s indokolását abban nyeri, hogy az igás fogatok alkalmas időben az erdőszet céljaira is használhatók, melynek ellenszolgáltatása fejében viszont az erdőszet a gazdaság részére szükséges tüzi, épület- és szerszámfát adja s így ezen egyenértékűnek vett kétféle szolgáltatás a számadásokban nem is nyer kifejezést.

Éves	Bika			Dará			Tehén			Tínó			Összesen
	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	
Öreg													
Éves													
Összesen													
Állomány	42			4	7	4	3	19	18	17	30	30	30
Élősuly átlag darabonként	580			100	100	100	100	100	200	350	470	470	470
Élősuly összesen	24360			400	700	400	300	1900	3600	5950	14100	11100	6900

A jelenlegi összes szarvasmarha állomány feltüntetésére álljon itt az alábbi kimutatás.

Az összes szarvasmarha élősuly kitesz 9:8:10 métermázsát, melyből esik 1 cat. holdra 76 kiló, 1 hold szántóra 210 kiló. Darabszám szerint — 450 kilót számítva 1 drb számos marhára — 1 hold földre esik 5 darab számos marha.

(Folytatjuk.)

KISSEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

+ **Két alma-ujdonságot** dicsérnek igen nagyon a német kertészek nagy jövőt jósolván nekik. Ezek a „Hallora-alma“ és a „Hohenzollern-alma.“ Egyik legkiválóbb tulajdonsága ezeknek az almáknak a hosszú eltartathóság, melyet eddigelé más fajok utól nem értek. — Két évig is tartottak el ezekből az almákból, a nélkül, hogy egészséges mivoltuk megváltozott volna. A fák termőképessége nagyban fokozódik az által, hogy későn virágnak s így a fagyoktól nem szenvednek. A fák erőteljes növéseik és hamar termők. Az almák szépek, nagyok és jó ízűek. A két fajta között különbség csak a gyümölcsben van. A „Hallora-alma“ tartósabb, felülről kissé meglapított s világosabb színű. — A „Hohenzollern-alma“ intenzív zamatu s édesebb ízű, míg a másik savanykás.

+ **Élősdiek irtása.** A tehének tetüje és a lovak kullancsai ellen a kendermag-olajjal való bedörzsölést ajánlják. Oroszországban állítólag nagyon kedvelt, elterjedt szer. Oroszországban ugyanis nagyon sok kendert termelnek s magjából olajat ütnek.

A creolin is igen jó a tetük ellen. Ha az állatnak gyapjas vagy bozontos szőrruhája van meg kell nyírni. Mivel a creolin csak a kifejlett élősdieket öli meg, de nem teszi tönkre a „serkéket“ (a petéket) szükséges 3—3 napi időközrel még kétszer ismételni a lemosást. — Szükséges az istállóban lévő szerszámokat is megfelelően lemosni creolinnal sőt az istállót is desiniciálni vele; különben a szerteszéjjel mászkáló tetük megint eltöltik az állatokat. Tehát a nyírást is tanácsos a szabadban eszközölni.

+ **Angliában gyakori a bárányok és juhok skrofulózis lábdaganata.** A csipő, térd vagy bokaizületen erősen felduzzad a bőr s alatta sűrű fehéres váladék gyűl össze. Az állat természetesen nyomorék lesz s étvágytalansága miatt le is soványodik. A juhászok az ilyen daganatot kivágják, kinyomják s a következő szerrel mossák ki: 2 oz (1 oz = 28.349 gr.) kékkövet, 2 oz rézrozsdát (rézöld, grüspan) oldanak fel 1.5 pint (1 pint = 563.936 ccm) vízben s hozzá kevernek még egy borospoháryi terpentint. Az Agricultural Gazette 1899. 1318 számában azonban e helyett a jódkáli és szükség szerint hig keserűs oldat adagolását ajánlja, mert a baj szervezeti s így külső orvosságokkal nem gyógyítható. A baj nagysága szerint naponta egyszer-kétszer kell adni juhoknak 15 grain (1 grain = 0.0648 gr.) jódkáli-oldatot, 2—3 hónapos bárányoknak pedig 5 graint egyszerre. A jódkálit hideg vízben kell feloldani.

+ **Madarak pusztítása.** Fülelű fák magvaiból, akár a szabadban, akár az ágyásokban igen sokat esznek meg a madarak s a fiatal növényt is kitépik. Igen jó védőszer a madarak kártétele ellen az elvetendő magvakat vörös miniummal behinteni s addig keverni, míg teljesen vörösek lesznek. Az ilyen magvakat sokkal kevésbé veszik észre és eszik is meg. A vörös magburok a kibuvó kis növényen is rajta csüng s a madarak nem bántják.

+ **Az ákácfa** igen jó szőlőkarónak. Az ákácfa igénytelen, bármilyen talajjal megelégszik, gyorsan nő, nagy a sarjadzó, szaporító képessége. Fája erős, könnyen megmunkálható. A hasított karók igen tartósak, de azért jók a kerek karók is, a melyeket oldalhajlásokból készítenek s nagy olesóságuk

ajánlja őket. Egy hektáron 12—15000 kerek-karó termelhető, a mi 20—30.000 drb. évi termelésnek felel meg.

+ **A cukorrépa** cukortartalma változik állás közben. Meleg helyiségben 24 óra állás alatt is lényegesen gyarapodott. A pincében sokkal kevésbé gyarapodott a cukortartalom. Ez tehát a cukortartalomra való vizsgálatnál mindig figyelembe veendő. Felezett répák, melyek megvizsgálás céljából küldetnek a különböző állomásokra, lehetőleg még az nap veendő vizsgálat alá, mert állás közben, még száradnak is, sokat változik a cukortartalom.

+ **A telipatáju** lovakat, ha a szántóföldekre mennek, legalább minden 4—5 hétben újra kell patkoltatni, mert különben könnyen megnyomják a talpukat (szarutalp és szarunyír). — Ha a ló óvatosan, kényesen lép vagy pláne biccent egyik-másik lábára, akkor mulhatatlanul újra kell vasaltatni.

IRODALMI SZEMLE.

Könyvszemle.

A szarvasmarhák gümőkórja vágóhídi statisztika alapján.

Ezen a címen *Breuer Albert* budapesti közbizományi felügyelő állatorvos 47 oldalra terjedő értekezést írt, melyet a Magyar Országos Állatorvos-Egyesület pályadíjjal jutalmazott és külön füzetben bocsájtott közre.

Már maga az, hogy az állatorvos-egyesület illetékesen méltatta ezt a művet, mutatja, hogy értékes adatokat kell tartalmaznia, míg másrészt jelzi ez a munkát azt is, hogy a pontosan végrehajtott állategészségügyi rendszet leletei és adatai itt-ott alapját, máshelyen pedig kiegészítő részét képezik a jövő feladatait kijelölő tudományos munkálkodásoknak és egyben utmutatóul szolgálnak az állategészségügyi rendszet vezetőinek is.

Nagyon helyeseljük az ilyen munkálkodást és örvendünk, hogy végre valahára ez a tér is szabaddá lett, a mit csupán csak azért említettünk most ilyen feltűnő módon meg, mert mi még ismerünk azok közül a szakemberek közül egy párt, a kiknek illetékes tevékenységükért 20—25 év előtt, sőt még közelebbi időben is a kezére koppantottak, s ha ez nem volt elegendő, a fejére is sor került. A ragadós tüdőlobnak általános és a takonykórnak részleges elterjedése és évtizedekig való pusztításai arra a buzdító és minden szabad működést, kutatást, munkálkodást visszafajító rendszerre vezethetők vissza. Ez a rendszer pedig az akkori közviszonyok folyamánya volt. A kiskoruságnak és stagnációnak ez a korszaka mint látjuk lejárt s így lassankint minden eljut a maga kerékvágásához.

A míg pl. azokban az időkben nagyon kevesen méltatták volna a szarvasmarhák gümőkórjának statisztikai adatait figyelmükre, most bizonyára érdeklődéssel veszik azt gazdáink tudomásul, sőt némelyek le is vonják az abból folyó következtetéseket.

Ezen eset az egyik és szerintünk legkiválóbb eredménye ennek az érdekes munkának, a másik pedig az, hogy a gazdák által megkezdendő óvakodásnak és védekezésnek részint támogatására, részint kiegészítésére fog sietni az állategészségügyi rendszet is.

Mi erre a kölcsönös és összhangzatos munkálkodásra nagy sulyt fektetünk és a Breuer munkáját csak egy nyomnak, vagy mondjuk: utmutató nyomnak tekintjük arra nézve, hogy az állategészségügyi rendszet szolgálatába kerülő szakközlegek a felügyeletük alá jutott területeken épen úgy végezzék felderítő munkájukat, a miként Breuer a budapesti közbizományi vágóhídon. Így aztán néhány év alatt tiszta képet nyerhetünk hazánk állategészségügyi viszonyairól és megismerhetjük azokat a pontokat, a hol segíteni kell, de egyben megállapíthatjuk azon módozatokat is, melyek leggyorsabban célhoz vezetnek!

Mestitz Mihály és Fiai

Kolozsvár, Maros-Vásárhely,
Unio-utca 3. és 5. Széchenyi-tér 41.

Elvállalnak tulhalmozott készletük miatt igen szép és teljesen kiszáradt

amerikai tölgyfaparketteket,

ugyszintén azoknak jótállás mellett való lerakását. Továbbá bármilyen üzemeltetési munkát és teljes butorberendezéseket a legolcsóbb árak és jótállás mellett. (473.)

Szilágyi Eleonora

Likör, Puncs-szesz és Rum-gyára
KOLOZSVÁRT,

Kossuth Lajos-utca (Belmagyar) 32. sz.
Alapított 1832. — Telefon sz. 239.

Legfinomabb saját gyártmányú és importált Rumok, világhírű Puncs-szesz és a legfinomabb likörök kaphatók a gyár üzlethelyiségében, valamint minden helybeli és vidéki elsőrangú fűszer és csemege kereskedésben gyári áron. (474.)

Hazai márvány-iparvállalat.

A t. butorkereskedőknek és műasztalosoknak ajánljuk helybeli márványipar vállalatunkat. Elvállalunk minden e szakmába vágó munkákat, de különösen butorokhoz szükséges márványlapokat, magyar, francia, belga, olasz és szerb márványokból izléses és olcsó kivitelben. Vidéki megrendelések gyorsan eszközöltetnek. — Első Erdélyi Márvány Ipar Vállalat. Földy Antal utódai Kolozsvárt, Ferencz József-ut 58. szám. (475.)

Hogy pedig mindezekre épen a gümőkór terjedésének korlátozása végett is nagy szükségünk van, annak igazolásul szolgáljanak Breuer következő adatai:

„Budapest közbárányán az 1899. év folyamán összesen 98,531 darab szarvasmarha vágatott le; ezek közül gümőkóros volt 9046 db. = 9.18%; elkoboztatott 173 db. = 0.17%.“

A 9046 gümőkórosnak a szarvasmarhák fajta és neme szerint való megoszlásáról táblázatos kimutatásban tájékoztattam, melynek eredményei a következők:

Magyar bika	105 db.	= 4.55%
„ ökör	6154 „	= 13.63 „
„ tehén	242 „	= 4.23 „
Nyugati bika	47 „	= 2.50 „
„ ökör	65 „	= 2.69 „
„ tehén	2418 „	= 17.17 „

Százalékos átlagban tehát a magyar fajtánál 12.23, a nyugati fajtánál 13.77% találtott fertőzöttnek.

Meglepő ránk nézve, hogy a levágott magyar ökrök 13.63% a fertőzött volt. Eddig úgy hittük, hogy a szürke marha fertőzöttsége csak igen igen kisfokú lehet, miután a vidéki vágóhidak és boncolások adatai erre jogosítottak.

Ugy látszik, hogy a szerzőt is meglepte vizsgálódásainak ez az eredménye, mert adatainak megvilágosítása közben ennek a nagymérvű fertőzésnek okait kutatva, a következőket mondja:

„A magyar és nyugati fajtahoz tartozó szarvasmarhák a gümőkór gyakorisága tekintetében nem mutatnak olyan nagy különbséget, hogy ennek alapján az általánosan elterjedt nézet beigazolást nyerne, mintha a magyar marha a gümőkór iránt jóval kisebb fogékonysággal bírna. Ez különben sem igen valószínű, ha meggondoljuk, hogy hazánkban mindkét fajta marha egyforma, vagy közel egyforma viszonyok között tenyészik és hogy a szabadban tartott u. n. gulyabeli magyar marha között is eléggé elterjedt már a gümőkór.“

Ezt az erős s talán még bizonyításra váró állítást, csillag alatt a következő megjegyzéssel támogatja a szerző:

„Több ízben volt alkalmam 30—40 daraból álló gulyabeli marha csoportokban a gümőkört az aránylag fiatal állatok 25—40%-ában megállapítani.“

Ha általánosságban így volna, nagyon szomorú jövő előtt állana állattenyésztésünk ügye; nekünk azonban az a nézetünk, hogy a szerző adatai részint esetlegesek, részint pedig, — a mit különben maga is kiemelt — az idősebb ökröknél a hosszas használat és az életfeltételeknek a fertőzésre kedvező hatása idézi elő a betegek nagy számát.

Általában sok helyes következtetést von le a szerző a száraz számadatokból, de nagyban és egészben oda tendál, hogy „A betegek állandóbb számának azonban nem az az oka, mintha a nyugati fajta állatok között a gümőkór elterjedtebb volna, mint a magyar marhák között, hanem egyedül az, hogy a nálunk levágásra kerülő nyugati fajta marhák között nagyobb gazdaságokból, illetőleg tehenészetekből kiselejtezték olyan állatok, amelyekben tapasztalás szerint nagyobb arányban van jelen a betegség, rendszerint olyan kis számmal vannak képviselve, hogy nem befolyásolhatják a gümőkór esetek állandó számát“ stb. stb.

A dolog tehát szerző szerint úgy áll, hogy az egyenlő viszonyok és életfeltételek között tartott és tenyésztett szarvasmarhák nálunk akár a nyugati, akár a magyar fajta-hoz tartozzanak, a fertőzés aránya ma már egyenlő.

Mi e felett most nem vitatkozunk, de felhívjuk tenyésztőink figyelmét erre az adatokra fektetett véleményre, mely intő szó is lehet, sőt kívánjuk, hogy legyen is, a védekezésnek általánosságban minden vonalon való megkezdésére.

Miután pedig tény, hogy a fertőző állati betegségek közül egy sem terjed alattomosabban, mint a gümőkór, nem hagyhatják figyelmen kívül ezt a kérdést azok a tenyésztők sem kiknek tenyésztésében a baj jelenlétére még eddig jelek nem mutatkoztak. A védekezésnek egyöntetűen, tervszerűen és az egész vonalon kell történni, hogy a siker annál bizonyosabb legyen. A kérdést és a védekezés módjait annak idején a magunk kezdeményezéséből megbeszélés tárgyává tesszük.

A szerző uttörő munkásságával, — az orsz. állatorvos egyesület pedig áldozatkésztségével nagy szolgálatot tett szarvasmarha tenyésztésünk ügyének és actualitása tette a gümőkór elleni védekezés kérdését, melylyel nemcsak közzé adta, de közegészségügyi állapotaink javítása iránt is hathatósan közreműködött.

A művet különben — melynek ára 1 korona — ajánljuk érdeklődő gazdáink figyelmébe.

Telepítés, (a politikai és gazdasági telepítés, a középbirtok rendezése és a tanyásgazdaság tervvázlata) cím alatt a birtokmozgalom és telepítés kérdésének actualitását közepett egy igen becses kis munka jelent meg a könyvpiacra Zórád István szakíró tollából. Szerzőnek műve a középbirtokrendezés és telepítés kérdéseivel nemcsak szakszerűen foglalkozik, de hosszadalmas ismert elméleti fejtegetések elkerülésével a gyakorlati keresztülvétel módjait tárja fel és reális alapon mutatja be egy részletes tervvázlatban a telepítés és egy telepítési vállalat alapítása körül követendő irányelveket; distingválja a politikai telepítést a gazdasági telepítéstől és — beszúrva — módját ejti annak is, hogy a középbirtok rendezésére is egy új eszmét hozzon felszínre; — szóval a gyakorlat teréről beszél a szerző és az helyes dolog, mert a fölvetett eszmék életképessége a kivihetőség mértékétől függ. A füzet szerző kiadásában jelent meg és 1 koronáért a jobb könyvkereskedőknél kapható, — de megszerzhető a „Patria“ irod. és nyomdai r.-t. kiadóhivatalában is (üllői út 25.)

„**Zoologiai Lapok**“ illusztrált állattani, vadászati és kynologiai szaklap legutolsó száma Parthay Géza szerkesztésében érdekes tartalommal jelent meg. Nevezetesebb közleményei: Itanussz István: Madarászat. Donázy Ferenc: A róka (ábrával). A borz párosodása. Dornung Henrik: A szécinko és a kék cinke. Vlachovits Auxentius: A fűzfafülemile. Führer Mór: A postagalamb (3 ábrával). A fekete hattyú. Neuwirth János: A rovarok hangszervei. A természetek (ábrával). Kühne Ferenc: A méheslád (3 ábrával). Bársony István: Az erdők királyáról (2 ábrával). Ifj. Bartal Aurél:

Gyakorlati útmutató a fácán tenyésztéséhez (ábrával). A sarkvidék állat élete. Dr. Kelényi Imre: A jó kopó tulajdonságai. A borzok fiadási ideje. Sch. F.: A madarak praeparálása (ábrával).

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Kis hirdetések című rovatunkra felhívjuk olvasóink figyelmét. Egy koronáért, mely előre beküldendő, mindenki hirdethet s az utalvány szelvényre a hirdetés szövege is felírható. A hirdetési megrendelés minden számról legkésőbb csütörtökön délig a kiadóhivatalhoz juttatandó.

Szemle.

Országszerte vívják a csatákat „a fedezetlen határidő“ berkeiben, s oly szerencsével, hogy a berek kinövései, a kórök tünedeznek s szépen simul a mező: de azért a buza ára nem javul! Sőt! Az október közepén rögzös szántásokba vetett őszi a szárazság miatt aligha lesz őszi; az éjjelek közben hidegebbekké válnak, szépen fordulunk be a télbe, hótakaró nincs s pár nap s a hőfok sülyedése multán a szeptember közepi kis sárba vetett, eddig elég szép vetések és szenvedni fognak. Az egerek is sűrűsödnek, a drótfereg álcája, cserebogár pajorja még őszi campagneban vannak: s ha még egy pár napra be nem köszönt egy meleg esővel vegyes II. foku vénasszonyok nyara (?) (oh! Falb mit szólasz?), hát idei őszi kenyértermények dolgában rosszul állunk! De azért a buza ára nem emelkedik s nem is fog emelkedni, most és mindörökké ...

„Mindennapi kenyérünket add meg nekünk ma!“ miatyánkbeli fohászt hovatovább keserűbben rebegik a Vlegyásztól a Felegvárdombig terjedő mezőkön lakó népek! Mert a kenyért adó gabona tele van a „bolond buza“ magjával, a mely liszté őrölve, s kenyérré sütvé mérgessé, undorítóvá teszi a mindennapi eledelt, a melyből szegény s gazdag, nagy s kicsiny feigöröcsöket, szédülést, hányingert, valóságos mérgezést, legtöbbször önkivületlen támolygó állapotot kap! Egyszer-egyszer jut a szegény ember saját örlette kenyérhez: s órákig „bolonddá“ lesz tőle! A „bolond buzát“ a tudomány szédítő vadócának, a botanika *Lolium temulentum*-nak hívja: s megjegyzi, hogy nálunk ez az egyetlen mérges fűféle. Pedig testvére a legszebb pázsitokat képező angol perjének! Ott nő téreinken, kivált paraszt földeinken feles számmal; ha reá érünk aratás előtt kitépjük a fűvet, cséplés után kirostáljuk a magját, a mennyire primitív rostáinkon tudjuk, de marad még elég az „életben!“, ki tudja honnét jött? de hogy azért szaporodott, mert földjeinket nem jól műveljük, s a vetőmagot alig-alig tisztogatjuk s földeink rendes gyomlálására renyhék vagyunk: az bizonyos! S másként is kell védekeznünk! Járjuk be a kolozsvári, gyalui, bánffy-hunyadi gabonás piacokat, s 80%-ben bolond búzát magot árulnak, más piszokkal 100%-ben vegyes az áru! Hogy olyan buza-minta is van, a melyben 40 féle idegen szemét van: annak a kolozsvári magvizsgáló állomás a megmondhatója! Mit tegyünk hát! Jó rostát, triürt, új magot a népek, szigorú szabályrendeletet a piacnak, s törvényt a gabonakereskedelemlnek!

A magyar törvényhozás jóváhagyó fejbőlintása után jó mélyen markolt az államkasszába a magyar földművelésügyek bölcs ministere s nyílt szavakkal szórta oda, a hol a gazdasági egyletek, körök s bizottságok sokszor jó magosan tartott. még többször jó öblös kérő kalapjai sűrítik a levegőt. Ezen kalapok szalagján az áll irva: „téli népies gazdasági tanfolyamok tervezete!” Nos, igen ezekről is legyen pár szavunk s itt az erdélyrészi tájakon ez kötelességünk is. Megjövén a ministeri segély, vigan szervezkednek a tanfolyamok, felolvasások, u. n. paraszt-akadémiák. T. rendezőségek! nehogy az előadók kedvéért leljenek meg egy-egy falut, de a nép kedvéért, amely tanulni akar; nem az a fő, hogy sok előadónak jussanak az állami segély garasai, hanem sok hallgató füléhez jusson el a tanító szó! S nehogy csupa előrelátásból oly helyekre tervezzenek a bizottságok drága, 1000 2000 koronás tanfolyamokat, a hol a megyei s követválasztási politika úgy kívánja! Mert van tudomásunk megyékről s rendezőségekről, a hol szép summa államsegély a nem magyar nyelv hangzása alatt olvadozott el s a hol az idegen fülű hallgatóságban szerencsésen azt az impressziót keltették a faktorok, hogy a népboldogító tanítást egy idegen nyelvű gazdasági egylet rendezi! S nehogy megint olyan helyen rendezzenek kosárkötő-tanfolyamot; a hol 20 kilometer kerületben fűzvesző nem terem! S oh! előadó urak, ne beszéljenek önök nitrogenről, légenygyűjtésről, talajoltásról, bacillusról, spórákról: csak arról, a mihez maguk is értenek! Igen! — r — s.

Jubileumok. K. Vörös Sándor kir. tanácsos s a magyar-óvári m. k. gazdasági akadémia igazgatója most érte el tanári működésének 30-ik s igazgatói működésének 25-ik évfordulóját. Ezt a kettős jubiláris évfordulót a gazdasági akadémia tanári s tiszti testülete s az akadémia hallgatósága s Magyar-Óvár város társadalma kiváló meleg óvációkkal ünnepli meg november hó 17-én és 18-án. A hazai gazdasági tanintézetek u. m. kolozsmonostori, keszthelyi, kassai és a debreceni gazd. tanintézetek tanári testületei igazgatóik előtt küldöttleg jelennek meg az ünnepségen. Az ünnepezt férfiú, a ki most a hazai gazd. szakoktatás felső foku intézményének élén áll, 28 évig volt országrészünkben egy a szakoktatásnak, mint gazdasági ügyünk minden ágának lelkes munkása. A kolozsmonostori gazd. tanintézetnek 1870-től 1898-ig volt tanára és 1875 óta igazgatója; az E. G. E.-nek 25. éven át volt igazgató választmányi tagja, lapunknak 1873-ban szerkesztője és sok éven át főmunkatársa. Vörös Sándor igazgatói működéséhez hazarészünk minden társadalmi osztályánál a legszebb emlékek fűződnek. 1000-et meghaladó monostori tanítványainak számából a legnagyobb rész országrészünkben működik, a kik bizonyára melegen emlékeznek meg róla munkásságának ezen nevezetes évfordulóján. Mi is elküldjük hozzá meleg üdvözlőnk azzal az óhajtásunkkal, hogy új állomásán is, a hol még a „Mosonvármegyei Gazdasági Egylet”, a „Széchenyi-kör”, s a „Magyar-Óvári Kaszinó” elnöki tisztségét is viseli, még sokáig folytathassa áldásos működését s hozzanak neki az évek az eddigihez méltó elismeréseket!

Cserháti Sándor a m. óvári gazd. akadémia tanára, a „Mezőgazdasági Szemle” szerkesztője s az orsz. növénytermelési kísérleti állomás vezetője ugyanebben az időben üli meg akadémiai tanárságának 25-ik évfordulóját. A m. óvári ünneplések kiterjednek az ő személyére is, a ki úgy a tanszéken, mint a szakirodalom s a tudományos és gyakorlati szakbúvárlás terén országosan ismert nevet és tekintélyt vívott ki magának. Ugyanakkor üdvözlük Pjetsch József gazd. akadémiai titkár is állami szolgálatának 45-ik s akadémiai titkarságának 35-ik évfordulóján.

Az állattenyésztés emelése érdekében. Darányi földművelésügyi miniszter két

millió koronával irányoztatta elő az állattenyésztés tárcaszükségletét. És így, jóllehet mintegy 500.000 koronával szaporodtak a közgazdasági ág kiadásai, az államháztartásnak tényleg nem lesz több kiadása. Mert az apaállatok állami közvetítéssel történő elhelyezése annyira népszerű lett, hogy a községek és kisbirtokosok az eddiginél kisebb kedvezmények mellett is, az állam által importált s szakszerűleg megbírált tenyészanyagot keresik, ekként az állattenyésztés föllendítésére szükségelt összeg a kedvezmények redukálásával fedezetet talál.

Küldöttség Darányi miniszternél. Somogyi István nagyküüllőmegyei alispán vezetése alatt szerdán délután nagy küldöttség járt Darányi Ignác földművelésügyi miniszternél, kérve a ministert, hogy a Segesvár melletti Hortobágy patakot, mely az egész vidéket eliszapítja, szabályoztassa, hogy az az egy nagy terület termőképességét vissza lehessen állítani. A küldöttséghez csatlakoztak a megye országgyűlési képviselői is.

Lakás: egy fél szoba, egyhatod konyha. A „Magyar Méh” legutóbbi, 10—11. számában a következő érdekes hirdetést teszi közzé:

„Méhész kerestetik, ki állását 1901. január 1-ső napján elfoglalná. Feltételek: Az illetőnek az okszerű méhészetet jól kell érteni, egy kezdő, kisebb méhest kezelni, — amellyel jártasnak kell lenni a kerti munkákban, a zöldségtermelésben és fatenyésztésben. Kezelésre adatik egy kisebb falkola. — A ki a szőlőszőlőben is jártas, előnyben részesül. Az illetőnek munkás, földműves embernek kell lenni — Évi fizetés 30 korona készpénzben, továbbá kap 568 ko. búzát, 664 ko. rozst, 320 ko. árpat, 14 ko. kőst, használhat 1 hold (1200 □) tengeri földet, 1/8 kertet, lesz végül téhen legeltetés 1 darab és sertés-tartás. Lakás: Egy fél szoba egy hatod konyha, kamara, pince, tüzelő ág, orvos és gyógyszerész személyes ingyen. Családok lehet és 12 éven felüli gyermekei díjazás mellett a gazdaságban elhelyezendők. — Ha virágkertészetben is ügyes, néhány korona külön díjazásban részesül. — Cim: a titkarságnál.”

Mi azt hittük, hogy ma már — legalább pusztán — sehol sem lakik 2—3 család egy szobában, azonban családunk. Ime nyíltan is hirdetik a fél szobás lakást! Tessék csak figyelemmel elolvasni, hogy mi mindent követel a hirdető a humánus minőségű javadalmazásért! Ha valaki pályázni akar e szép állásra, mi a hirdető címével is szolgálhatunk.

Ajánljuk e hirdetést és az az által jelzett állapotok szanalását a gazdasági egyletek országos szövetségének meleg figyelmébe!

Háziiparral összekötött népies téli gazdasági tanfolyam. Darányi földművelésügyi miniszter elrendelte a kolozs megyei gazdasági vándortanárnak, hogy folyó évi november s december hónapban Választon tanfolyamot tartson. A tanfolyam a napokban nyílt meg, s naponként d. u. 12-től 4 óráig a kosár- és gyékényfonásban gyakoroltatnak egy arravaló kosárfonó mester által a földműves ifjak, este pedig 5—7 óráig egyszerűbb gazdasági elméletekből nyernek oktatást.

Népies téli gazdasági előadások. A nm. földművelésügyi m. kir. miniszter ur támogatásával rendezi az Alsófehérvármegyei Gazdasági Egyesület. 1900. év. Nagy-Enyedén november hó 18-án Ritter Gusztáv; a gyümölcs értékesítéséről; november hó 25-én Németh András; Az állattenyésztés köréből. Vizaknán november hó 25-én dr. Szaniszló Albert; A vetőmagról; Székelyhid y Viktor; Kiseb b gazdaságok berendezéséről. Tövisen december hó 2-án dr. Szaniszló Albert; A vetőmagról; Gálffy János; Szőlőink felujtásáról. Alvincen december hó 2-án Ritter Gusztáv; A gyümölcstermelés köréből. Gyula-Fehérvárt, december hó 9-én: dr. Szaniszló Albert; Gyümölcsfáink és a bogárvilág. Balázsfalván december hó 16-án Ujlakán Sándor tanár; Apróbb gombák mint a gazda ellenségei; Török György; Az állategészségügy köréből. — 1901. év. Sárdon január hó 6-án Dezső Miklós; Szőlőink felujtásáról. Maros-Ujvárt január hó 6-án Dezső Zsigmond; Kopár területeink befásításáról. Csombardon január hó 13-án Ebergényi Sándor; A mesterséges borok készítésének és azok forgalomba hozatalának

tilalmazásáról szóló 1893. évi XXIII. t.-c. magyarázata; Gálffy János; Szőlőink felujtásáról. Magyar-Bükkösön január hó 20-án Bójt he Kálmán; A ragályos állati betegségek fellépése esetén az állattulajdonosok kötelessége a hatóságokkal szemben; Székelyhid y Viktor; A gazdasági szövetkezetekről. Vajasadon január hó 27-én dr. Szaniszló Albert; Üszög, rozsa és peronoszpóra; Székelyhid y Viktor; Az okszerű gazdálkodás alapfeltételei. Felenyeden február hó 2-án Zöld József; Az okszerű talajművelésről. Székelyhid y Viktor; A gazdasági szövetkezetekről. Magyar-Igen február hó 3-án Dezső Miklós; Szőlőink felujtásáról; Ábend András; Az okszerű méhészet köréből. Miriszlón február hó 3-án Székelyhid y Viktor; A gazdasági hitelszövetkezetekről. Lőrincrévén február hó 10-én Gálffy János; Szőlőink felujtásáról; Székelyhid y Viktor; A gazdasági hitelszövetkezetekről. Nagy-Lakon február hó 17-én Székelyhid y Viktor; A gazdasági hitelszövetkezetekről; Dezső Zsigmond; Kopár területek befásításáról. Magyar-Lapádon február hó 24-én Dezső Zsigmond; Kopár területek befásításáról. Benedeken március hó 3-án Ebergényi Sándor; A mesterséges borok készítésének és azok forgalomba hozatalának tilalmazásáról szóló 1893. évi XXIII. t.-c. magyarázata; Zöld József; A trágya okszerű kezeléséről. Asszony-népe március hó 10-én Székelyhid y Viktor; Kiseb b gazdaságok berendezéséről; Ábend András; A méhészet köréből. Maros-Szent-Benedeken március hó 17-én Török György; Az állategészségügy köréből; Székelyhid y Viktor; A gazdasági hitelszövetkezetekről.

Hol vannak Erdélyben komlós kertek? Még a komlótermelésnek is hasznára akar lenni statisztikai tudomány, a midőn számot ad az erdélyrészi komlóskertek földrajzi elterjedéséről: már csak azért is beszámolunk itt, had tudja meg a komlókereskedem hol keressen a jövőben eladó magyar komlót? Nagy-Küküllőben Segesvárt, Héjjasfalva, Fejéregyház, Szász-Kezd, Apold, Hégen, Miklóstelke, Megyes, Néthus, Ujváros, Jakabfalva, Szent-Agota, Réthen, Segesd, Nagy-Szölös, Keresd, Dános, Berethalom, Szász-Tyukos, Sövényesség, Héviz, Köhalom, Királyhalma; Kis-Küküllőben: Cikmántor, Bun, Sárd, Hétur, Szász-Kis-Almás, Szász-Nádas, Erzsébetváros, Szász-Bonyha, Dicső-Szent-Márton; Udvarhelymegye: Rugonfalva, Bethfalva, Szent Erzsébet, Zetelaka, Székely-Keresztur, Erked; Alsó-Fehér; M.-Bükkös, Cintoş, Csekelaka, Obrázsa; Torda-Aranyos: Mező-Méhes, Hadrév, Szengyel, Alsó-Jára; B-Naszód: Naszód; Szeben: Nagy-Szeben; Háromszék: S. Szent György, Ilyefalva, Zágón, Bódolla, Köröspataka; M.-Torda: M.-Vécs, Gernyeszeg, Beresztelke, Maros-Szent-György, Baczka-Madaras, Koronka, Maros-Vásárhely; Hunyad-megye: Algyógy Maros-Némethi, Lapusnyak; Fogarasmegyében: A.-Komaná, Sárkány; Kolozs-megyében: Kolozsvár, Kis-Kapus, Báld, Kolozs-Borsa, Legtöbb: Segesváron 82.5 kát. hold komlóskert van, aztán Erzsébetváros (14), Székely-Keresztur (13) s Csekelaka, Ilyefalva (10—10 k. h.) következnek. Legtöbb termelő Segesvárt van: 51. Ha ezen sorozat hiányos lenne, szívesen vesszük a szerkesztőségünkhöz érkező pótlásokat.

Gazdasági statisztika. Az 1895-iki országos gazdasági statisztikai felvételeknek erdélyi részekre vonatkozó adataiból közöljük a következőket:

Magyarországon volt 1895-ben a birtokok területe 48,834,673, a gazdaságok területe 36,857,283 kat hold. Ebből esik az erdélyi részekben a törpe birtokra 6.68% (országilag: 5.84%) a kis gazdaságokra 61.17% (o. á. 46.59%); a középbirtokra 13.85% (o. á. 15.37%); a nagy birtokra 18.30% (o. á. 32.29%), itt tehát a nagy birtok normális s a kis birtok az uralkodó. — Fejér s Somogy megyékben a nagy birtok 63—59%. A gazdaságok összes területéből országos átlagban a birtok kezén 18% volt, Erdélyben 9.25%, a Duna jobb partján a terület 23.27%, a legjobban

(252.) (törvényileg védve)

(Dr. Weissenberg H.)

Egyedüli, biztos óvszer
a fertőző borjűvérhas ellen**(Borjűvés)**

Mindig biztos hatású, egyszerű alkalmazás!

Elkülönítés, fertőtlenítés stb. szükségtelen.

Számos elismerő nyilatkozat.

Egyedüli készítője:

Menge B. vegyész Tichau O.-S.

Ismertető füzetek ingyen és bérmentve.

Magyarországi vezérképviselő:

Kalmár Vilmos

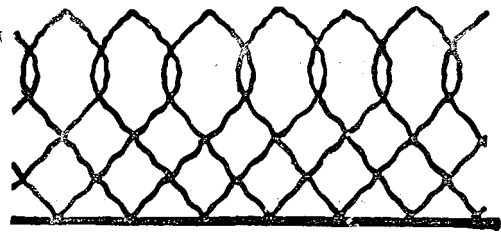
Budapest, VI., Teréz-körút 3.

LÉBER GYULA

első erdélyi sodrony szövet-fonat és szita-áru gyára

KOLOZSVÁRT, Torda-utca 9. szám.

Ajánlja minden e szakba vágó munkáit, ugymint: kertek, erdők, vadaskertek, szőlők, sírhelyek, stb. bekerítéséhez való Gép-sodrony-fonatait, majorsági udvarok fonattal való bevonását; pincze, padlás, felső világossági, magtár és éléskamra ablakok rostélyzatát, áthányó rosták, szén, kocsz, kavics válogatásához; szikrafogók gépekhez. Zöldre festett légy szövet, szelelő és löher-rosták. Backer-féle rosták és egyébféle használatra vas-, szén- és czinszövetek, Kruppa-sodrony szegélyzetek, aszél tüskés sodrony-kertek s. a. t. bekerítésére. Különböző mintákban, fakerethe foglalt rosták és sziták, ruganyos ágybetétek (mátráz), sodrony-láb-törölők. Répes árjegyzékkel kívánatra ingyen és bérmentve szolgálok. (339.)

Fischer Lipót

kemigráfiai műintézete

Budapest

Kossuth Lajos-utca 15. sz.

Klisék

mindennemű nyomtatvány képes illusztrált kiállítására a legjutányosabb árakon vállaltatnak és a legteljesebben

készítetnek el. Vidéki megrendelések is pontosan eszközöltenek.

(415.)

Elvállalja mindenféle emlősök és madarak élethű kitömését.
Vadászati Tropheák csinos kivitelben és agancsok felszerelését.

Zwörner Sándor
állatkítőmő-praeparatoriuma
KOLOZSVÁR, Unió-u. 15.

A kitömött állatoknak nincsen semmiféle veszélyes kigőzölgésük, tehát szobában is tarthatók.

Ujdonság! Madarak kitömése relif-kép alakjában.

Érdeklődők szívesen fogadtatnak.

(486.)

ELADÓ BIRTOK.

Haláleset miatt a néhai Báró Löwenthal Károly Szászpénteki Kolozsmegyében fekvő 1365 kataszter holdas tagosított birtoka jutányos árban

eladó.

Bővebb felvilágosítást ad Nechay Lipót, Szászpéntek, u. p. Teke.

(483.)

A t. cz. gazdaközönség becses figyelmébe!

(465.)

Jutányos árban eladó 5 drb. 3000 kiló hordképességű 4 méter hosszú és 2 méter széles tolsúlyrendszerű új

hidmérleg!

8 drb. 1500 kiló hordképességű, erős vaskorlással ellátott új százados

marhamérleg!

7 drb. 1000 kiló hordképességű és 9 drb. 500 kiló hordképességű tizedes mérleg az összes súlyokkal együtt, minden mérleg hitelesítve!

Becserélek ócska marhamázsákat új hidmérlegre vagy új marhamérlegre!

Javításokat pontosan eszközölök!

Dénes Manó,

mérlegműszerész.

BUDAPEST, VII., Dohány-utca 78.

Szőlőoltványok

és európai gyökeres szőlővesszők.

Szokványminőségben teljes jótállással, fajtisztán és minden hibától mentes. A mélyen leszállított árákról, az előleg nélküli megrendelésről s a szokványminőségűtől csak csekély részben is eltérő oltványoknak saját költségemen visszavételéről az ingyen és bérmentve küldendő árjegyzék nyújt teljes és kimerítő fölvilágosítást.

Ripária-Portalis (valódi Gloire de Montpellier).
Rupestris-Monticola (azonos és teljesen fajtisztá).
Eltörítés (elősvény) csemeték. Gleditschia (Koronatövis, Krisztustövis vagy tuskéslepényta).

Árjegyzékek ingyen és bérmentve küldetnek. Ezen katalogus megszerzése minden birtokosnak igen érdekében áll, még azoknak is, kik rendelni semmit nem akarnak, mert benne nemcsak az árak jegyzéke foglaltatik, hanem számos oly közlemények, melyek a gazdának nagy szolgálatot tesznek. — Tartalmazza ezeken kívül az összes szőlőfajok leírását, termőképességét, vidékenkénti viselkedését, metszését, betegségekkel szemben ellenálló képességét és más gyakorlati tudnivalókat. Ugyazint az elősvény-telepítés rendkívüli eredményeit, melyek minden gazdára nagy előnnyel bírnak. — Czim: Érmelléki első szőlőoltvány-telep. Nagy Gábor, Nagy-Kágya, u. p. Székelyhid. (457.)

Elsőrangú műkiállítás. (366.)

VILÁG PANORÁMA

KOLOZSVÁR, R. k. status-palota.

Belépő díj: 20 kr. gyermekjegy: 10 kr.

Nyitva van mindennap

délelőtt 9-től, este 10 óráig.

Minden hétre új műsorozat.

Ezen a héten:

Hamburg és Altona városok,

Helgoland szigete.

Mezei egerek

tömeges és biztos kipusztítására ajánlom az általam készített és már eddig is sok előkelő uradalmakban, nagyobb gazdaságokban, ugyazint több községekben a legjobb sikerrel használt

egérmérget

labdac alakban, eddigi tapasztalatok szerint 1 holdra 1-2 kiló elegendőnek bizonyult, 100 kiló ára 90 kor., öt kilós láda 6 kor.

SIPÓCZ ISTVÁN

gyógyszerész

Pécsett, (Barany megye).

Megrendeléshez hatósági engedélyt kérek mellékelni.

(429.)

Kitünő minőségű slavoniai

Tölgymakkot

nemkülönbön mindenféle erdészeti magot ajánl a

„Magyar magpergető gyár, Faragó

(411.) Béla Zalaegerszegen.“

Minden kiállításon kitüntetve, legutóbb Párisban ezüstéremmel.

Hazai Jpar

FUCHS és SCHLICHTER.
Budapest, VI. Jász-utca 7.

Csakis

Hazai ipart

a
pártoljuk.

(292. I.)

HIRDETMÉNY.

Az első kecskeméti szőlő és gyümölcsstermelő szövetkezet közhírré teszi, hogy telepén, kiváló szép **kajszinbaraczk, alma, körte, meggy, cseresznye, szilva, őszi baraczk, birs** ojtványaira, valamint **sima és gyökeres szőlővesszőkre** elfogad előjegyzéseket, úgy az őszi, mint a tavaszi szállításra a legjutányosabb árakért.

A keszletben levő ojtványok oly sikerültek, hogy a legnagyobb igényeknek is megfelelnek.

Kivánatra árjegyzéket bérmentve küldünk.

Első kecskeméti szőlő- és gyümölcsstermelő szövetkezet.

(443.)

Eladó Méz!

A legfinomabb erdei színméz $\frac{3}{5}$ kilogrammos üvegekben à 1 korona, kapható az „Erdélyi Gazda” kiadóhivatalánál: Kolozsvártt, Deák Ferencz- (Bel-Közép-) utca 13. szám. alatt. (375)

Vidéki megrendelések bérmentve, utánvétellel!

Kukoricza-morzsolók

kéz- és erőhajtásra, egyszerű és kettős szerkezettel, szelelővel és szelelő nélkül,

Gabona rosták, Konkolyozók (trieurök);

kézi keze- Széna- és szalmasajtók fekvően vagy lésre való kocsi szerelvé,

Takarmány-füllesztők, Szállítható takarék-főző-üstök takarmány stb. részére

zománcz bevonattal vagy anélkül, szállító készülékkel vagy anélkül.

Szecskaavágók, szabadalmazott kenőgyűrűs görgő csapágyakkal igen könnyű járással körülbelül 40% erőmegtakarítás mellett

Répa- és burgonyavágók, Darálók, „Agricola” sor-vetőgépek (tolókerék szerkezettel) mindennemű vetemény számára, váltókerékek nélkül,

Egy-, két- és több vasú ekék jótállás mellett elismert legjobb szerkezettel készülnek

Mayfarth Ph. és Társa

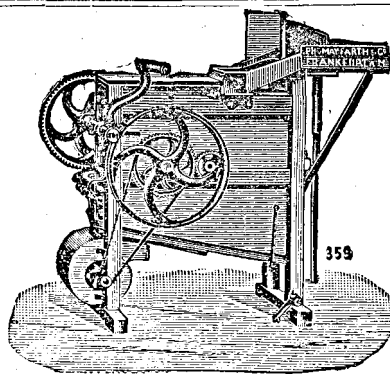
csász. és kir. kiz. szabad. gazdasági gépgyárak, vasöntöde és gőzhámor (127.)

Alapított 1872. Bécs, II. Taborstrasse Nr. 71.

Kitüntetett több mint 400 arany, ezüst, bronz éremmel és első

750 munkás.

Árjegyzékek és számos elismerő levelek ingyen és bérmentve küldetnek. — Képviselek és viszont elárusítók felvételnek.

Magyar kölcsönös állatbiztosító társaság mint szövetkezet
BUDAPEST, Ferencz-kört 30.

241.) Biztosításokat elfogad:

lovak és szarvasmarhák

elhullása következtében beállott káresetek megtérítésére.

Kártérítési igénye fennáll:

ha közönséges és járványos betegségben, vagy baleset folytán pusztul el az állat, továbbá, ha a szövetkezet kényszerűvéget kénytelen elrendelni.

A díjak rendkívüli mérsékeltek.

Cselédállatok biztosítása (járvány ellen is $1\frac{1}{2}\%$ díj mellett). Az intézet élén állanak:

báró Sztojanovics György, földbirtokos, elnök, Ambrózy Gyula, földbirtokos, gróf Bethlen András, cs. és kir. kamarás, országgy. képviselő, földbirtokos, dr. Bély László, országgy. képviselő, földbirtokos, Chernel György, cs. és kir. kamarás, országgy. képviselő, földbirtokos, báró Jósika Gábor, cs. és kir. kamarás, országgy. képviselő, földbirtokos, gróf Korniss Károly, főrendiházi tag, földbirtokos, báró Nyáry Béla, cs. és kir. kamarás, földbirtokos, gróf Ráday Gedeon, földbirtokos, dr. Simay Aladár, a „Magyar agrár- és járadékbank részv.-t.” gazdasági tanácsosa, dr. Tetéleni Armin, ügyvéd, Tahy István, cs. és kir. kamarás, „Pestmegyei gazdasági egyesület” alelnöke, földbirtokos, Zaleski Jenő, földbirtokos, dr. Pajor Ignác, földbirtokos, intézeti igazgató, igazgatósági tagok.

Fölvilágosítással szívesen szolgál az igazgatóság és a vidéki ügynökségek.

Fairbanks mérlegek a legfőbbkétesebb mérlegszerkezetek.

A szabadalmazott Fairbanks-mérlegek százados rendszertűek, tolsúlyos fémmerőkarral bírnak s a hidra tett terhet minden ponton egyenlően mérlegelik. Tartósság, pontosság és könnyű kezelésüknek fogva úgy hazánkban, mint a külföldön a legelső díjat nyert legkitűnőbb mérlegek.

Gazdasági-, szekér-, marha-, zsák- és raktári mérlegeinket

czélszerű és a célnak megfelelő szerkezetüknek fogva különösen a gazdák, gazdaságok és uradalmak részére a legmelegebben ajánlhatjuk. A jutányos árakban, melyek súlyokkal számított jobb kivitelű tizedes mérlegek áráinál nem magasabbak, a hitelesítés, csomagolás és loco vasutára való feladás költségei már befoglaltatnak — Gazdasági egyesületi tagok árkedvezményben részesülnek. Gyártásunk állami felügyelet alatt áll. Megrendelések közvetlen központi irodánkhoz, Andrassy-út 14. czimzandók. Árjegyzékkel, felvilágosítással szintén központi irodánk szolgál.

(262.)

FAIRBANKS
MÉRLEG és GÉPGYÁR
részvény-társaság
BUDAPEST,

Andrassy-út 14.
Gyár: Külső Váci-út 156.

Jó és szép munkáért.
Szép munkáért és haladásért.

Jó, szép munka és haladásért.

Klaszovitt György

szíj és nyereggyártó

Kolozsvárt Unió-utca

Raktár mindennemű kocsikázó és lovagló szerelvényekből, urak és hölgyek, valamint a cs. és k. tisztek részére előírás szerint.

Minden előforduló szíj és nyereggyártó és táskámunka készítés.

Használt hámok és nyergek mindig kaphatók, használt tárgyak megvételnek vagy becsereitlenek (363.)

Téli és nyári lótakarók raktáron vagy megrendelésre.

Takarítószerek bármely színű bőrhöz kaphatók.

A t. cz. nagyközönség becses tudomására hozzuk, hogy külmagyar-utca 49. sz. a. levő

Ipari (ezelőtt Sigmond-féle) szeszgyárunkban

f. hó 22-étől kezdve marhahizlálásra kiválóan alkalmas sűrű

kénsavmentes

nyers és szárított moslékot hozunk forgalomba.

A kiszolgálás reggeli 4 órától kezdve egész napon át történik.

Kolozsvárt, 1900. október hóban.

Kiváló tisztelettel

(455.) **Czell Frigyes és fiai.**
Telefonszám 25.

Első erdélyi ablakredőny-gyár

FRIEDMANN ADOLF

KOLOZSVÁRT.

A helyben (Nádas-utca 12. szám a.) létesített ablakredőny-gyárban mindennemű szövött redőny, jalousia és görfüggöny megrendelés szerint gyorsan és pontosan készül.

Megrendelések a tulajdonos lakásán Nagymalom-utca 1a. szám alatt (Bányai ház) levő irodában is eszközölhetők.

Minták és árjegyzék kívánatra bérmentve.

(384.)

Első erdélyi ablakredőny jalousia és faszövőgyár.

Eladó elsőrendű szőlő-ójtványok

Miniszteri szokványminőségben

és kitűnő

asztali Ó- és UJ hegyi borok

nagy mennyiségben!

Gyökeres ójtványok: Bakar Piros, Erdei fehér, Bácsó vagy Juhfark, Portugizi, Olasz Rizling, Rajnai Rizling, Ropogós gyöngy, Madeleine Angevine, Madeleine royal ezre 100 frt első osztályu. Sima zöld ójtvány ugyan ezen fajokból ezre 60 frt első oszt., mind Rupestris és Rip. portalis alanyba vannak ójtva, kapható nagy mennyiségű Othello sima vessző ezre I. oszt. 6 frt. Delevardt sima 25 frt.

Megrendeléseket elfogad:

Sándor József

Bihar-Diószegen.

(480.)

Eladó gyümölcs és szőlő oltványok.

A zilahi m. kir. állami faiskolában f. év őszén a következő I. rendű gyümölcs-, szőlő oltványok és amerikai vadvesszők kerülnek eladásra:

Alma: Angol téli arany pármén, Batul és Londoni pejin.

Körte: Angoulemei hercegnő, Nemes kolmár, Erdei, Hardenpont és Napoleon vajoncok.

Szilva: Besztercei, Ageni és Althan ringló, továbbá papir héjú dió és kajszin baraczk.

Szőlő oltványok: Járdován, Olasz riesling, Bakator és Oportó.

Amerikai vad vesszők: Rip. Portalis, Solonis és Rup. Monticola.

Az árak jutányosak.

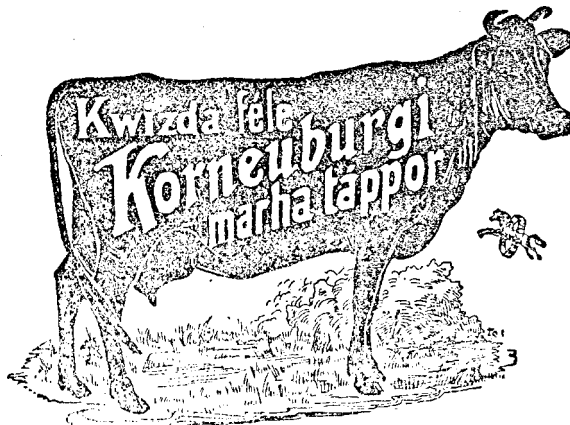
Előjegyzések, melyek csak december 1-éig fogadhatnak el, a faiskola kezelőségéhez intézendők,

(451.)

A kezelőség.

Kwizda-féle Korneuburgi marha táppor.

Mértékletességi gyógyszer lovak, szarvasmarhák és juhok számára. Már 50 év óta a legtöbb istállóban használatban van étvágytalanság, rossz emésztés ellen, valamint teheneknél a tej javítására és a tejhoram fokozására. Egész skatulya ára K. 1.40. fél skatulya ára 70 fillér. Csak akkor valódi, ha a fenti védjeggyel van ellátva. Kapható az összes gyógyszertárakban és drogueriákban. (328. II.)

Főraktár:

Kwizda Ferencz János

cs. és kir. osztrák-magyar, román királyi és bolgár főhercegi udvari szállítóval,

körgyógyszerész Korneuburg, Bécs mellett.

ALAPITTATOTT : 1866.

MATUTSEK JÓZSEF

férfi-, női- és gyermek-czipész üzlete

Kolozsvárt,

(442.)

Mátyás király-tér 2. szám alatt.

1885. budapesti országos kiállításon jury-tag.

Ajánlja dúsán ellátott

Cipő-Raktárát

a helyi és vidéki t. közönségnek.

Megrendelések beküldött mérték vagy láb-beli-minta után a legjobb anyagból és divat szerint lehetőleg gyorsan teljesítettnek.

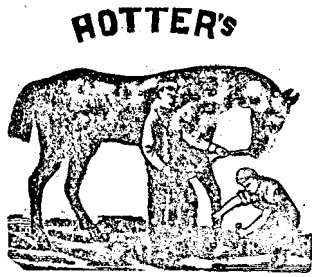

HOTTER F. J. R. Szt.-József gyógyszertára a sz. Józsefhez Bécs. XII 2., Schönbrunnerstrasse 182.

Hotter-féle Absorbinol
 1/2 palack frt 6 — 1/4 palack frt 3.50.
 Eltávolít mindennemű kinővést és zsíros testtapadékokat, anélkül, hogy a szőrt tönkre tenné. Etősíti a metamódott és gyenge inakat, eltávolít és tönkre tesz minden csomót az izmokon és megóv minden gyulladástól; különösen bevált epebajoknál, csülökdagasztoknál, patabütyköknél, vastag térdnél, csomónál az inakon, vastag bokánál, dagasztoknál, ahol ilyenek fellépnek. A térdek remegését megszünteti és meggyógyítja a zuzódásokat.

Hotter-féle Agril táppora
 lovak és szarvasmarháknek, 1 csomag 80 kr.
 Kitérő potlák a takarmányhoz az állat ereje és egészségének fenntartására; minden vese-, máj-, hólyag- és idegbajnál alkalmazandó.

Hotter-féle holttetemkenőcs
 1/2 tégely 2 frt. 1/4 tégely 1 frt. 20
 Felülmulhatatlan holttetem eltávolítására régi bajoknál is.

állatgyógykészítményei
 a jelenkor legkitűnőbbjei, melyek számos bizonylat szerint semmi más hasonló szerek által hatásukban el nem értek. Raktárak a gyógyszertárakban és drogeriákban.

Főraktár: **Dr. BUDAI EMIL** városi gyógyszertárában Budapest város-ház-ter, **Dr. Egger Leó** és **Egger J. Nádor** gyógyszertárában Budapest, VI. Váci-körút 17. és **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszertárában Budapest VI. Király-utca 12. (3-4.)

Hotter-féle Training-Fluid
 1 palack frt 1.20.
 Az inakat és izmokat a magas öreg korig állandó erőben és frissen fenntartja, az állatot a bedörzsölések után a legnagyobb fáradalmakra és vontatásra képesíti. A tuleröltetés következményeinél, bénulás, szaggatás és merevedésnél meglepő sikerrel alkalmazatik.

Hotter I. és II. sz. disznópora
 1 kiló frt 1.20.
 Legjobb étrendi szer a disznók étvágyának és az azzal járó emésztésnek előmozdítására; kitűnően bevált orbáncznál. A II. számú hasmenésnél alkalmazandó.

Hotter-féle kólíka elleni szer
 1 üveg 1 frt 50 kr.
 Lovaknál mindennemű kólíka és hügy felakadás, szarvasmarhákna pedig pufadság ellen alkalmazandó.

**„Zöldfa vendéglő”
 Kolozsvárt.**

A vidéki intelligencia találkozó helye.
 Olcsó és tiszta szobák, olcsó s jó ételek s italok. Pontos kiszolgálás. Külön istálló és kocsiszin.
 Tisztelettel
Manás József
 (356.) vendéglős.

A Magyar Keramial gyár részv. társ. Budapest. Iroda VIII. József-körút 14. Telefon: 52-74. Gyárak: X., Kőbánya, Óhegy, Telefon 53-09. Ajánlja Rost Ottó mérnök és a keramit feltalálójának személyes vezetése mellett gyártott, kocsit ut, járda- és udvarok burkolására kitűnőnek elismert keramit köveit és keramit lapjait. (437.)

**DROGUERIA.
 BURGER FRIGYES
 KOLOZSVÁR,
 Főter.**

Gyógyszerek, kötszerek, betegápoláshoz szükséges mindennemű kellékek, illatszerek, pipere-cikkkek dús (358.) raktára.

1900—1. évi szőlővessző árjegyzék:

Fajok	Gyökeres		S i m a	
	ojtásra	ültetésre	ojtásra	ültetésre
1000 darabonként korona értékben				
Riparia Portalis, Rupestris Montikola, Solonis Colombeau × Rupestris, Rupestris Metallika	40	25	16	8
Aramon × Rupestris Ganzin I. sz. Solonia × Rupestris	50	30	24	12
Berlandiere × Hybridek	200	100	40	20
Fás- és zöldajtványok	—	220	—	110
Hazai borfajok	—	20	12	8
Francia különlegességek és csemege szőlő	—	25	16	12
Akáczcsemeték	—	10	—	—

Csomagolás ezerekenként vászonba: sima vessző 1 korona, gyökeres 2 korona, ládában sima 2 korona, gyökeres 4 korona

Vesszőim minden tekintetben szokványosak.

Berlandiere Hybrideim 75% meszes talajban kísérleti telepemen vannak kiültetve és kitűnően diszlenek, miről nálam személyes meggyőződés szereshető.

Megrendeléseknél 1/3 az összegnek beküldendő, a többi utánvételezve lesz.

Fajkimutatást kívánatra beküldök. A vesszők villányi telepemen megtekinthetők.

Yorkshir angol telivér malaczkok és bonyhádi szarvasmarha nálam időnként kapható.

Teleki Zsigmond

cs. és kir. udv. szállító (434.)

— PÉCSETT. —

Tenyésztőknek fontos! (425)

„GLORIA” lovaknak erőtakarmánya, betegségektől megóv, a lovakat erőben és tüzesen tartja.

„GLORIA” szarvasmarháknek fűszerszám, elősegíti az emésztést, tisztítja a vért, emeli a tejhozamot.

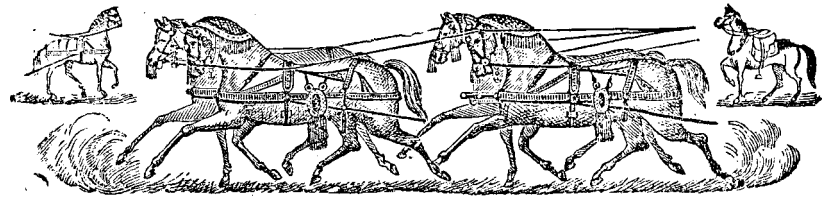
„GLORIA” sertések táp- és hizlalópóra, az étvágyat ingerli, hus- és zsírképződést sietteti.

„GLORIA” tehének tejpora, a tejkiválasztást előmozdítja, a tejhibákat eltávolítja. Egy nagy csomag ára 1.20 kor., egy kis csomag ára 0.70 kor., 5 kilos postacsomag 5 kor.

BARTHEL-FÉLE TAKARMÁNYMÉSZ nélkülözhetetlen takarmány pótlék fiatal, tejelő, vemhes és csontbeteg állatoknak 5 kilós postacsomag 2 kor., 100 kilós 22 kor., Bécsből.

Barthel Mihály és Társa, Bécs, X.

Magyar Levelezés.

BENYOVI TS ISTVÁN szijgyártó üzlete

KOLOZSVÁRT, Wesselényi Miklós-utca 16. (Angol Királynő szállodával szemben)

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy a mai kor igényeinek megfelelően berendezett

szijgyártó üzletemben

bármilyen e szakmához tartozó tárgyak dús választékban, szabott és jutányos ár mellett kaphatók.

Megrendeléseket magyar, német, francia, angol minta szerint, rajz vagy fénykép után elvállalok, a legkülönlegesebb kívánalmat kielégítőleg, helyben vagy vidéken, a legpontosabban kitűnő és tartós előállításban, olcsón teljesítek, ugyszintén javításokat is. Kiváló tisztelettel

(355.) **BENYOVI TS ISTVÁN** szijgyártó.

Vidéki megrendeléseket, ugyszintén javításokat gyorsan, pontosan és legjutányosabb árban teljesítek.

STANDARD életbiztosító társaság Edinburgban, Angolhon. Alapított 1825.

Magyaországi fiók: Budapest, V. ker., Fürdő-u. 4.

Évi bevétel	28,750.000 korona
Kiutalt nyereségrészek	150,000 000 „
Vagyon	230,000.000 „
Halálesetek folytán kifizetve	478,000.000 „

A „STANDARD” kötvényeinek nevezetesebb előnyei:

Kétségtelen biztonság. Alacsony díjak. Szabad világkötvények. Kötvények érvényben tartása díjzétések elmulasztásánál. Tőkésítés, és előre megállapított visszaváltási érték. Megtámadhatatlanság. Feltétlen fizetés öngyilkosság esetében egy évi fennállás után. Szabad háboru biztosítás népfelkelők részére.

Díjtáblázatok kívánatra küldetnek.

Erdélyrészli vezgrügynökségek:

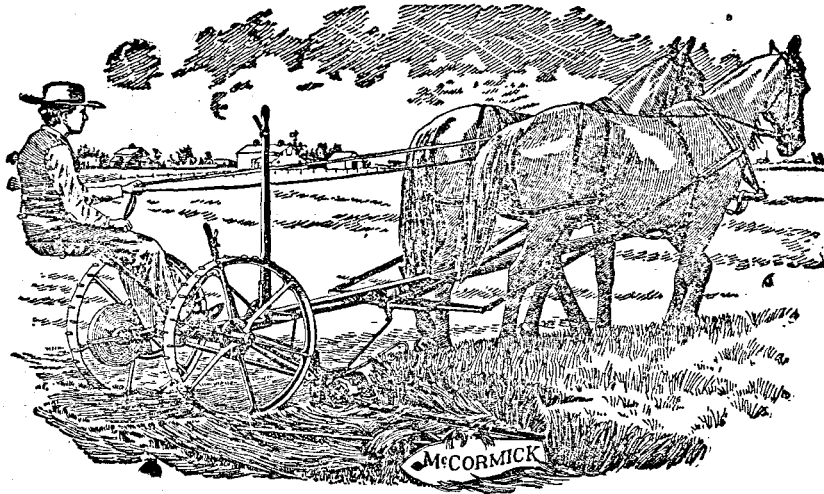
Kolozsvár: Kauntz József Ferencz József-utca 17. (453.)

Brssó: Czink K. Tóhén-tér.

Mc Cormick Harvesting Machine Company

Chicagói Aratógépgyár.

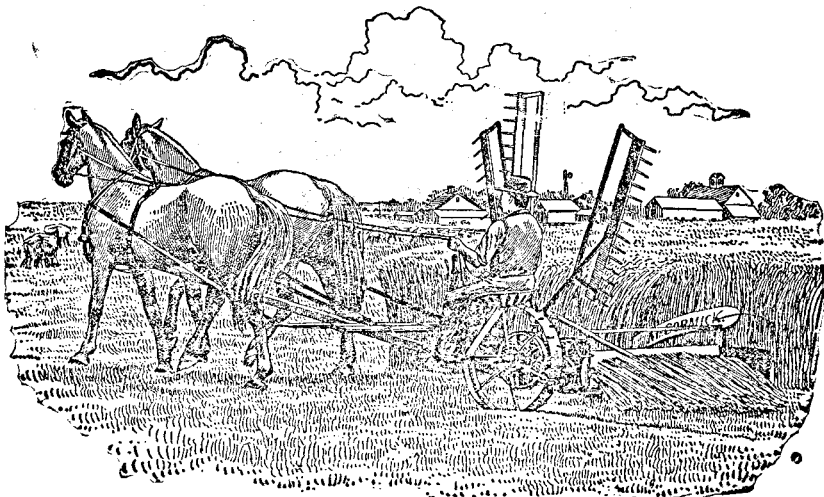

A legnagyobb kitüntetések

aratógépek és kévekötőfonalért.

Minden versenyen első.

Kitünő minőség, bámulatos
munka.

Iroda és raktár:

BUDAPEST, V. Váci-út 38. szám.

William J. Stillman

igazgató.

(408)

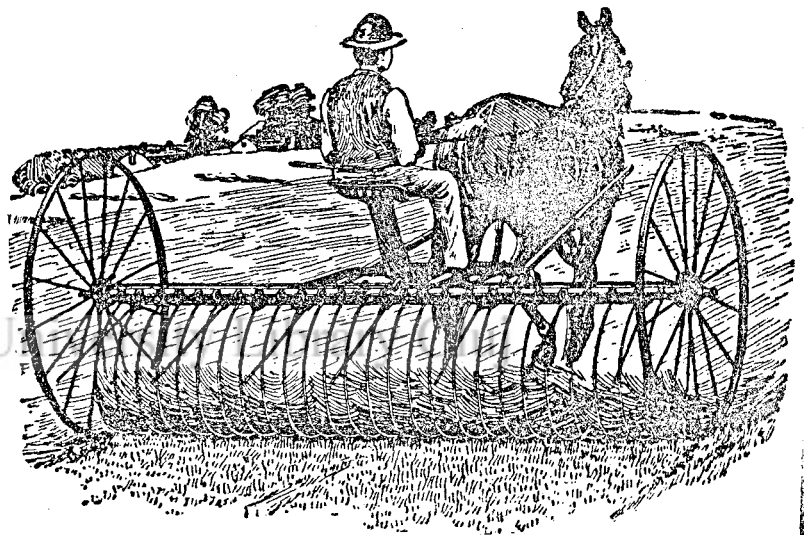
A Grand-Prix-val

és

arany érmekkel kitüntetve

Párisban az 1900. évi

világkiállításon.

A kolozsvári gazdasági gépművelésen
1900-ban diszoklevelet nyert.

Ne rendeljen gépet vagy kévekötő-
fonalat, mielőtt a

Mc Cormick-féle gépeket

látta s azok árát megtudta.

